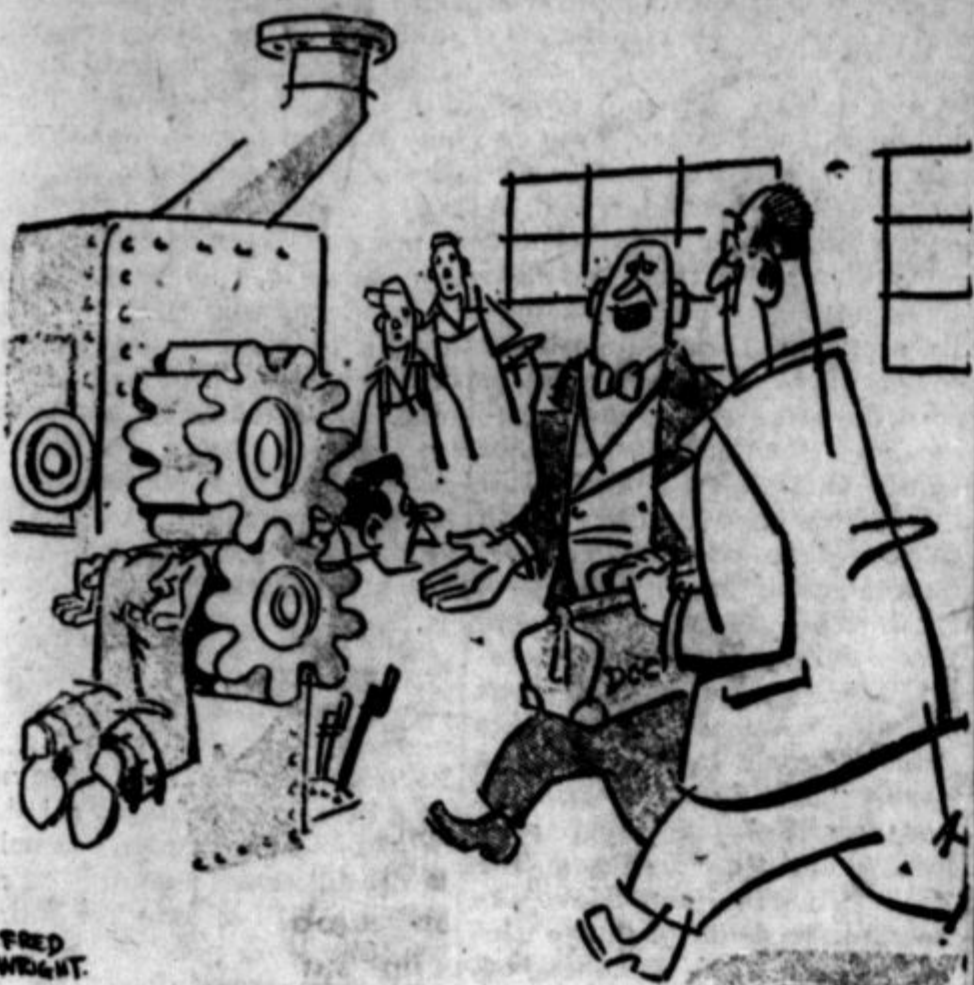

"NI NIC HUDEGA, DOKTOR! STROJ JE OSTAL NEPOKVARJEN."

Gospodarske težave kličejo staromodne vlade na umik

Ameriški opazovalci o polomih Grčije
in Kitajske. — Anglija v borbi s krizo. —
Zveza dežel na ameriškem kontinentu.

Na konferenci v Parizu, ki se vrši že prilično tednov in bodo posamezni odseki se zborovali in študirali razne probleme, so se zedinili, da potrebujejo udeležene dežele (Anglija, Francija, Italija, Avstrija, Belgija, Danska, Nizozemska, Norveška, Švedska, Grčija, Turčija in par drugih, ki prisostvujejo, okrog 35 milijard dolarjev vrednosti ameriške pomoči, predno jim bo mogoče svojo ekonomijo spraviti v solventnost. Ene so seveda veliko bolj v potrebi kot druge. Svica je solventna, a rabi sosedo, ki ji bi lahko plačevala za njen izvoz z dobrim denarjem, ki bi imel veljavo na mednarodnem trgu. V stiski pa sta posebno Francija, Italija in Anglija, dasi slednja v manjši meri.

Pričakovana vsota previsoka
Ameriški državni department je poslal v Pariz svojega podtajnika Williama Clytona kmalu po začetku konferencije za gospodarsko obnovo Evrope, po tem so bili poslani za njim še razni drugi ekonomski veščaki in diplomati. Na sestanku z zastopniki šestnajstih udeležencev vlad so jim na sestanku 29. avgusta pojasnili, da Amerika, po domače rečeno ni kak miklavž, ki bi le razsiral darove ne da bi od tega kaj pričakoval. Clyton je seveda govoril diplomatsko, a pomen je isti.

Glavna vaša briga mora biti — jim je dejal, da točno preštudirate svoje prirodne zaklade, svoje vodne sile in svoje industrijske obrate in pa v koliko si lahko z vsem tem sami pomagata in koliko ne. Šele v slednjem računajte na ameriško podporo.

Toda poudaril je, da toliko, kot pričakujejo od nas, ne bodo dobili. Končno besedo pri takih dajetvah nima zvezna vlada temveč kongres. In ta se nič preveč ne ogreva dovoljevati milijarde za evropsko rekonstrukcijo, ako se ne uveri, da se prizadeje vlade zares tudi same trudijo zanj.

Problem carinske unije
Ena najtežjih zaprek v sedanjem svetu, ki je vsled tehničnega napredka silovito zmanjšana, so carinske meje. Ameriški nasvet pariški konferenci je bil, naj jih tiste države, ki imajo sorodno ekonomijo, odpravijo. In res so v Parizu minul teden izvolili komisijo, ki naj to vprašanje "študira". Tej akciji se je pridružilo 14 izmed 16 udeležencev. Norveška in Švedska nista pristopili in poročevalec čikaškega "Sun" Frederick Kuh tolmači v depesji iz Pariza, da sta ostali izven zato, ker se nočeta Rusiji še bolj zameriti.

Kajti ekonomska konferenca v Parizu je smatrana za eno največjih poskusov ustvariti mogočen protisovjetski blok.

To se pravi, ekonomije dežel, ki so se tej akciji pridružile pod ameriškim navdahnjenjem, morajo ohraniti princip kapitalizma v svoji ekonomski obnovi in s tem tudi našo razlago po (Konec na 4. strani)

Unije v pripravi na tožbe zoper novi zakon

Razne unije so se odločile priti, ali pa izjaviti tožbe o posameznih točkah takozvane Taft-Hartleyjeve postavbe, ki jim ogroža eksistenco, blaginjo in odbornikom pa proti zaporu in denarnim globam.

Mnogi so se odločili, da se ne bodo ravnali po nji, ker je na ta način jim bo mogoče tirati zado pred sodne instance.

George Q. Lynch, predsednik unije „Patent Makers“ League (AFL), je naročil drugim odbornikom, da naj se v pritožbah na delavski odbor za izravnavanje industrijskih sporov (NLRB) poslužujejo svojih starih form namesto tistih, ki jih zahteva zakon in v katerih je rečeno, da naj se NLRB osira le na one pritožbe ali prijave unij, v katerih odborniki pod prisogo izjavijo, da niso komunisti.

Iz Washingtona poročajo, da

WALLACE SVARI VODITELJE UNIJ, NAJ NE HVALIJO SEDANJE ADMINISTRACIJE

Bivši podpredsednik Zed. držav Henry Wallace je v svojem članku, napisan k delavskemu prazniku, svaril unijske voditelje, ako jim je kaj za prospek delavskega strokovnega gibanja, naj bodo v politiki toliko oprezní, da ne bodo hvalili in odobravalí nekaj, kar hvale nič ne zasluži, temveč le obsojanje in grajo.

Zelo se je obregnil tudi ob tiste progresivce (takozvane, ki v svoji naivnosti hvalijo sedanjo Trumanovo administracijo in njega (Trumana) oglašajo za liberalca, ko jim bi moralo biti vendar znano, da je on (Truman) pomel z vsem, kar se je pod Rooseveltom označevalo za "new deal" in za socialno zakonodajo. Res da se je iz političnih razlogov potegnil proti kongresu za to ali ono stvar, toda vselej mlačno, češ, saj je meni vseeno, ali vendar ugovarjam.

Le proti davčnemu načrtu je odločno nastopil. Wallace poudarja, da ne bi smel noben liberalc odobravati sedanje administracije, ker je posebno njena vnana politika taka, da ji jo odobravajo vse reakcionarne sile širom sveta.

Administracija, ki pospešuje oboroževanje, ki zahteva uvedbo obvezne vojaške službe tudi v mirnem času in ki toliko troši v propagandi za podiranje vere v mir, ne zasluži, da jo bi progresivci hvalili.

Zavozila ga je v boju proti inflaciji, ker je mlačno, kar tako tjavendan pripovedovala, da je proti odpravi kontrole nad cenami (OPA), dočim bi znal Roosevelt iti v takih bitkah pred kongres in pred ljudstvo z govorom v radiu ter mu dokazal, kam tirajo to deželo "ekonomski rojalisti".

Seveda, Wallace lahko vse to poudarja in je resnica. Toda kapitalistični tisk njegova izvajanja omenja le z nekaj vrsticami. Časopisi, ki ga podpirajo, vključivi revijo New Republic, katero urejuje, pa ne doseže širokih ljudskih množic.

Kriva temu so unije, ker na političnem polju več skrbajo kot pa delajo zase.

Ker je Wallace proti, da bi progresivci indorsirali in podpirali Trumanovo ter njegovo administracijo — saj sedaj je ne bi še smeli po njegovem mnenju — kaj je njegova alternativa?

Na svoji govorniški turi letos je dejal, da vzlic vsemu za enkrat še ni za kako novo stranko, pač pa, da se demokratsko stranko liberalizira.

Sedaj priznava, da je teždalje manj "liberalna" in njeno vodstvo je popolnoma v rokah oboževalcev takega sistema, ki vodi v velike profite za nekatere, v depresije, ekonomske polome in v vojne.

Toda težko, da bo Wallace porabil svoj vpliv za kako resno akcijo proti politiki sedanje administracije, razen da jo bo kritiziral kot doslej.

Čikaške cestne železnice končno le pridejo v mestno last

Čikaške poulične in nadulčne železnice so bankrotirane že dolgo let. V to stanje so jih spravili grabežljivi bankirji, koruptni politiki in požaruški advokati, ki so v času od kar so "nesolventne" nagrabili iz njih dohodkov že na milijone dolarjev.

Čikaški transportni sistem je eden najslabših na svetu. Kare so stare, promet iz reda, uprava nesposobna. To se tiče bodisi cestne ali pa nadulčne električne železnice. Ker je mesto pod

takim neredom moralo nazadovati in brezmočni potniki pa kolnejo v prenatrpanih karah in pa zaradi nerednega prometa, so se skozi več let vršila pogajanja, da bi ves sistem prevzela mestna občina. Tudi to je veliko stalo, kajti pravnih in raznih drugih stroškov s preiskavami, s sodbami itd. je bilo več milijonov dolarjev.

Sedaj bo mesto dobilo vso to starino na svojih cestih za okrog 105 milijonov dolarjev.

Ceste so sicer mestne, kare so v veliki večini toliko razdrapane, da so je še za staro železo, ampak ker verujemo v privatno lastništvo, smo to kupili in pot-

se odločili, da ne bodo izpolnili izjave glede komunističnega pripadništva, češ, da so ne samo proti "komunizmu" temveč tudi zoper fašizem, torej čemu razlike, v kakršno po svojem prepričanju nikakor ne verjamejo. Taft in Hartley pri kovanju svojega protiunijskega načrta sta mislila namreč samo na boj zoper komunizem, ker je totalitaren, pozabila pa sta, da sta vojno v resnici pričela Mussolini in Hitler z goslom borbe proti komunizmu in isto je storila Japonska. In Amerika je šla v vojno proti fašizmu in v zavzetnosti z USSR.

Kadar pridejo take sodbe skozi razne instance končno pred vrhovno sodišče, bo imelo težavno stališče. Kajti čemu naj bi veljala v tej demokraciji deželi postava samo zoper komunistično totalitarstvo, nika-

Zdravstvo najdražja stvar za ljudstvo v Zedinjenih državah

V Milwaukeeju se je koncem avgusta vršila konvencija ameriške zveze farmacevtov (ljudi, ki po zdravniških receptih pripravljajo zdravila za bolnike).

Značilno je — in to potrjuje agencija Associated Press, da so veččaki v tej (zdravstveni) stroki konvenciji ugotovili dejstvo, da izmed nad okrog 145 milijonov prebivalcev Zed. držav je 97 milijonov takih, ki si v slučaju težke bolezni ne morejo privoščiti takega zdravljenja, kakršno bi bilo potrebno, ker jim manjka sredstev.

Po domače, žive od plače in so brez zadostnih prihrankov.

Vzlic temu je ameriška zveza zdravnikov proti vsaki zaščiti teh ljudi, češ, ako ne morejo plačati, pa naj gredo v javne (okrajne) bolnišnice ali kamor že se morejo urediti!

Bogatinji sicer ne vedo, koliko ljudi mora vlad tega v preraun grob, večini zdravnikov v njihovem "trustu" (AMA) pa je hovem tudi vseeno, kaj se zgodi z ljudmi, ki ne morejo plačati.

Ni je morda dežele, ki bi bila na zdravstvenem polju toliko za "free enterprise" kot so Zed. države. In trdijo, da nikjer ni v zdravniški stroki toliko sebičnosti kakor pri nas — in ob enem pa imamo zdravstveno vedo najbolj na višku in opremo za bolnice in za zdravnike boljše kot kjerkoli na svetu.

A vendar si vseh teh pridobitev na polju zdravstva ne more zadostno privoščiti po ugotovitvi American Pharmaceutical Association 97.000.000 ljudi, ali mnogo več kot polovica vsega našega prebivalstva!

Na isti konvenciji je vodilak v tej stroki, dr. Frank J. Podarj, da dežela izgublja vsled tega, kajti po statistiki, ki je sestavljena iz vladnih in raznih drugih podatkih s sodelovanjem svojih tovarštev, smo na škodo osem milijard vsako leto.

Ako bi ljudje imeli zadostna sredstva za zdravljenje, bi prej okrevali in se vrnili na delo. Tako pa se jim bolezen zavleče, ali se morda celo poslabša zaradi tega in nato dolgotrajno hiranje in smrt. Ta problem bo mogoče rešiti edino s socializacijo zdravstva!

Nova ležišča premoga v Avstriji

Pomembno ležišče premoga so našli v bližini Braunaua ob Inni v Zgornji Avstriji (sedaj v ameriškanski coni). Sodiijo, da gre za 26 milijonov ton premoga, vendar pa se industrijsko izkoriščanje tega ležišča ne bo moglo pričeti prej kot v treh letih.

niki, ki se morajo v teh barkah na kolesih voziti, pa bodo — oziroma že plačujejo višjo vozino in v kratkem bo spet zvišana. V zameno pa nova komisija obeta izboljšati obratni sistem prometnega omrežja.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Neodvisnost Indije se je tragično pričela. Med Pakistanom (mohamedanski del Indije), ki je avtonomen dominjon, in dominjonom Indijo se vrši verska vojna. Iz Lahora poročajo, da je bilo v Punjabu poklanih nad 15 tisoč ljudi, prodajalne so izropane in porušene, hiše požgane in nad milijon ljudi je na begu in brez strehe, sploh brez vsega. Res, ni ga večjega bigotstva kot krvoliti in bitke med fanatikali ene vere s fanatikali druge vere. Komaj nekaj dni po proglašenju svobodnega Pakistana in svobodne Indije — pa so obmejni in mešani kraji v kaos in v požarih. Zato se sedaj smejejo Angleži, ki so delavsko vlado obsojali, češ, da je s proglašenjem Indije za samostojno državo vrgla britanski imperij v vodo, in pa da Indija ni še zrela, da bi mogla stati na svojih nogah.

Protestantski duhovniki, ki so bili v Jugoslaviji, da v nji pre-

išejo odnošaje med cerkvijo in državo, odnosno z vlado, so v ameriškem tisku storili (za Jugoslavijo) veliko dobrega. Billi so v ječi pri zaprtemu zagrebškemu nadškofu Stepincu in ugotovili, da mu ni sile in da mu je uprava ječe dala celo poseben prostor za oltar, kjer lahko masuje in opravlja druge verske obrede. Rekel jim je, da ga (oblast) ne nadleguje, da ima dovolj hrane itd. Nato so podali razne druge izjave, n. pr., da verniki napolnjujejo cerkve, da so verski obredi v njih nemoteni in da vere Titov režim nikjer ne preganja. Ker so bili ti protestanti — sedem po številu — odličnjaki in jim ne more nihče očitati, da nimajo ugleda in odgovornih mest v svojih kongregacijah, so njihne izjave prišle v tisk in nato bile napadane najbolj seveda v katoliških listih, pa tudi v drugih takih, katerim je žal, da Jugoslavija ni več do-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Nekaj o naših stvareh

V tej številki je obnovila svojo kolono upravnica Anne Beniger. Objavljena je na 3. strani. Upamo, da bo imela pod svojim naslovom, "Naše aktivnosti", ker je počitniške sezone za delavce konec, v bodoče veliko gradiva.

Naša glavna briga v teh tednih, kot smo že omenili, je zbiranje gradiva ter nabiranje oglasov v prihodnji letnik Ameriškega družabnega koledarja.

Sotrudnike prosimo, da naj nam svoje spise pošljejo če le mogoče do konca tega meseca, ali saj do srede oktobra.

— Dobitveno precej naročnin za v stari kraj. EW nam pišejo, naj pošljemo tja koledar, ali knjige Prosvetne matice, drugi naročajo svojcom Proletarca, ali pa obeje. Želimo, da bi imeli vsi ti naši prijatelji veliko posnemovalcev.

V prejšnji številki na tem mestu je bil omenjen problem Slovenskega delavskega centra. Mlajša generacija že več let insistira za boljše prostore družabnega kluba. To ji je bilo odobreno. Načrti, so bili izdelani za predelavo spodnjega pritličja ali kleti, stali so nas nekaj tisočakov, prišli so stavbeniki, a imeli so vsled vojne drugega dela zadosti in nam večinoma svetovali, naj počakamo, ker prednost v gradnjah so imeli tisti, ki so lahko dokazali, da so njihove potrebe v soglasju z vojnimi napori.

Na to smo arhitektu te načrte plačali, izvoljen je bil nov stavbni odbor in ta se je po raznih posvetovanjih odločil, da naj se uradi Proletarca, Prosvetne matice, knjižnica in knjigarna preselijo v drugo nadstropje, kjer je sedaj dvorana. To bi precej stalo, a ljudje v tem odseku so smatrali le, da je treba Družabnemu klubu obljubo izvršiti, pa so spet dobili arhitekta in nove načrte predložili stavbenikom. Oglasila sta se s ponudbami le dva. Eden je bil pripravljen za predelavo samo enega nadstropja iz sedanjih sob, kjer so danes naši uradi, delo izvršiti za \$16.000, drugi nekaj za nad \$20.000. Tu ni višeta oprema, ne električna lenica, ne razne druge stvari, ki pomenijo stroške. Torej se je direktorji za enkrat odločili le za predelavo spodnjih prostorov, v katerih je bilo že itak treba nadomestiti ves stari kurivni sistem z novim, ki je nas stal vzlic vsem pogajanjem pretirano visoko ceno — nad \$4.000.

Predelovanje sedanjih klubovih prostorov — vzlic temu, da so mnogi mladi člani kluba delali zastoni, tudi stane kake tri tisočake.

Ker pa se stvar glede premestitve Družabnega kluba iz spodnje dvorane ali kleti na vrh vleče naprej, so trije člani (Družabnega kluba) podali ostavko, namreč tajnik Ed. Hudale, zapisnikar Frank Grosar in odbornik Lukas Grosar, Jr. Z njimi je podal ostavko tudi predsednik družabnega kluba Frank (Lefty) Lotrich, a je pozneje resignacijo umaknil, in izjavil, da bo držal ta urad do rednega zbora Družabnega kluba.

Odbor družabnega kluba je sklenil sklicati izredno sejo, ki bo v soboto 6. septembra. Zadeva je povzročila med nekaterimi nekoliko napetosti, slabe volje in kritike, a se bo koncem konca vse dobro izteklo, kakor zmerom.

Kot vidite zgoraj, smo dali tej rubriki naslov "Nekaj o naših stvareh". Je boljše, da se o vsem pomenimo, pa bo manj zamer in končne več sporazuma ter dobre volje.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrti leta \$1.00.

Inovestitve: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobitve v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zalts

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL. Telephone: ROCKWELL 2864

Ali gre ta dežela nazaj v histerijo Palmerjevih časov?

Veliko se je spremenilo. Namreč od kar je Roosevelt umrl. Ves njegov liberalizem je izginil iz vlade. V prvi svetovni vojni je nastala posebno proti socializmu in članom IWW tolikšna histerija, da jim je drhal razbijala urade, uničevala knjižnice, udarila v njihna stanovanja, jim pljuvala v obraze in socialistični aldermani in legislatorji so bili vrženi iz zbornic, čeprav so bili postavno izvoljeni vanje.

Roosevelt s svojimi liberalci v administraciji je skrbel, da se ta drhalska zagrozenost proti opoziciji in "nezahvalnim" elementom ni ponovila.

Sedaj je naša notranja in vnanja politika spremenjena v duhu Trumanove doktrine. Oziroma je bila že prej, predno jo je javno proglasil. Sedaj se jo le postruže.

Proslulega Diesa ni več v kongresu toda njegov odsek za preiskovanje protiameriških (un-American) aktivnosti je zaposlen kakor je bil pod njim.

Na kongresno priporočilo in vsled Trumanove odredbe preiskujejo prepričanje vseh uradnikov v raznih departmentih zvezne vlade. Pretakejo zgodovino vsakega posameznika, posebno ako doženejo, da je bil kdaj član ali podpornik tistih organizacij, ki jih je Diesov kongresni odbor označil za postojanke komunistične fronte ali za kamoflažne komunistične organizacije. In časopisje vpije kot da je celo State Department natrpan s komunisti. Precej so jih iz uradov zvezne vlade že iztrebili. Med njimi mnogo takih, o katerih ni niti trohice dokaza, da bi kdaj imeli kakve zveze s komunisti. Toda so liberalnega, svobodnomiselnega prepričanja, in že to je po sedanjem merilu zadosten dokaz njihove "nelojalnosti". Tudi vsi "new-dealovi" so iztrebljeni iz vlade in iz njenih raznih uradov.

Kongres je sklenil preiskati tudi vse druge vladne uslužbence, ki jih je sedaj en milijon devet sto tisoč. Ker bo to veliko stalo, je dovolil v ta namen enajst milijonov dolarjev.

Samo v Washingtonu je dve sto tisoč vladnih uslužbencev. Zasliševati so jih pričeli konec avgusta. Vsakdo mora oddati prste in povedati zgodovino svojega življenja. Ako je bil član kakke radikalne organizacije, kakke "fronte", ali podpisoval kakke peticije ali manifeste, ki jih omenjeni kongresni odsek smatra za neameriške (un-American), je kratkoma odlovljen. Sicer se sme pritožiti, ako misli, da mu je bila storjena "krivica", toda to sedaj ne pomaga. Kajti če je nanj pritisnjen pečat nelojalnosti obstoječemu redu, so mu vrata v vladno službo zaprta.

Kongresni odsek preiskuje tudi filmsko industrijo. Reakcionarno časopisje in reakcionarni komentarci v radiu "dokazujejo", da je Hoolywood gnezdo komunistične propagande. In sedaj so vsled teh trditvev zasliševane razne filmske zvezde — moški in ženske, ravnatelj ter lastniki filmskih ateljejev. Tiste filmske slike, v katerih se je predstavljalo in dramatiziralo razna socialna zla, so označene za "komunistično" propagando in člani kongresnega odseka hočejo izvedeti, kdo jih je "uripil" na srebrni trak.

Preiskujejo se organizacije, ako so zatožene za prosovjetske ali ako nasprotujejo sedanjim vnanji politiki zvezne vlade, pa tudi če ne odobravajo sovjetskega sistema.

Preiskujejo delovanje radikalnih odborov in tajfov. Hartleyjev zakon določa, da delodajalec ni dolžan držati pogodbe z njimi, ako se ugotovi, da ima (unija) komuniste v svojem odboru. In ako hoče unija, da vladni delavski posredovalni odbor, zvan National Labor Relation Board, upošteva njene pritožbe, morajo odborniki unije na posebni polji izjaviti, da niso komunisti. Ako so fašisti, je to v redu, kajti o tem se jih ne vprašuje.

V Chicagu se je nedavno vršila konvencija illinojskih unij CIO, ki imajo okrog četrt milijona članov. Počistila je iz ekskluzivne vse "komuniste" in "sopotnike". "Biki" (goons), ki jih je baje najel reakcionarni odbor jelekarske unije, so delegate in odbornike, ki so bili označeni za "rdečkarje", pretepali v dvorani in posebno na ulici pred dvorano. Nastali so tolikšni kravali vsled tega, da je predsednik konvencije zapretil pozvati policijo v dvorano, ako se ne preneha s pretepi.

Poročilo odbora Ameriške legije njeni konvenciji, ki se je pričela 28. avgusta v New Yorku, poudarja z vsem naglasom, da je največja nevarnost v tej deželi in vsemu svetu komunizem, zato ga je treba pobijati v duhu Trumanove doktrine in podpirati Marshallov načrt za preprečenje širjenja komunizma po Evropi. Toda glede fašizma in fašistične nevarnosti poročilo molči.

V dnevnih in tudi v reakcionarnih revijah vidite karikature, ki predstavljajo vse, kar je po njihovem mnenju "komunističnega" na svetu, v okrvavljenih, brutalnih potezah in ljudje, ki ne berejo drugega kot tak tisk, postanejo fanatični in zahtevajo, naj pomečemo na sovjetska mesta in na mesta njenih satelitov naše atomske bombe čimprej.

Na konvenciji katoliške organizacije Kolumbovih viteзов je prevladovalo proti "komunizmu" histerično razpoloženje in govorniki so zvezno vlado pozivali, naj stori proti sovjetski agresiji "drastične korake". Torej naj ji napove vojno.

Naravno, da deluje v tem smislu — da bi bolj pretkano — zveza ameriških industrialcev, trgovska komora in razne druge

Stvarstvo dela je ogromno — vse sad uma in fizičnih naporov. Ako bi delavstvo upotreblilo to silo tudi na socialnem in svojem kulturnem polju, pa bi bila človeška družba vse bolj drugačna kot je, kajti bila bi res človeška in brez socialnih krivic.

ENA TEMELJNIH NALOG ZAVEZNIKOV JE BILA, DA IZTREBIJO FAŠIZEM

Pod pokojnim Rooseveltom se je vodila minula vojna pod geslom klica za odpravo fašizma.

V Sovj. uniji smatrajo, da so se zapadne sile tej nalogi izneverile, oziroma da jo mlačno izvajajo.

Pod naslovom "Nedokončana naloga" piše moskovska revija "Novoje Vremja" (Novi časi) sledeče:

Več ko dve leti sta minili po vojni. V tem razdobju je bilo sprejetih mnogo mednarodnih sklepov in odločitev in mnogo svezanih izjav, ki so izražale nujnost, da se popolnoma izkoreninijo vsi sledovi fašizma, je bilo izrečenih, kljub temu smo še daleč od dokončne rešitve tega problema in izkoreninjenja fašizma je ostalo tako v Nemčiji, kakor v raznih drugih deželah ena najnujnejših nalog.

Izjave najbolj vplivnih ameriških in britanskih političnih voditeljev služijo kot izjave izvedencev pri tako imenovanem organizmu denacifikacije. S svojo prisotnostjo pa oni samo spreminjajo denacifikacijo v činično farso. Direktni rezultat te politike pa je ojačenje protidržavne aktivnosti tajnega hitlerjanskega gibanja v Nemčiji. Podobno sliko moremo opaziti v Italiji, kjer niso fašisti in neofašisti samo zaposleni s propagando, ampak širijo celo teror. Teroristične grupe fašistov v Italiji in še posebno qualunquisti posedujejo orožje z vednostjo anglo-ameriških oblasti. Ker nadaljujejo anglosasi politiko sožitja in prepogosto in javno podpirajo fašizem, ovirajo s tem njega popolno uničenje. Ta politika je vidna v počasnem obračunavanju z vojnimi zločinci Japonske, dalje v odnosu proti Francovemu režimu v Španiji in v povzdiganju terorističnih fašističnih režimov, ne samo v deželah latinske Amerike, ampak celo v nekaterih deželah Evrope. Tako imenovani problem "razseljenih oseb" je zadobil tako obliko, ker mednarodna reakcija te osebe izrablja, in sicer vzdržuje obožene čete plačancev, ustašev, četnikov in fašistov vseh vrst.

Fašistične sile so sedaj zelo aktivne v Franciji in nedavno je bila odkrita zarota proti republikli. V to afero so zapleteni agenti iz Vichyja in agenti hitlerjanske Nemčije v zvezi s člani desničarskih strank.

Značilno je, da se glavna tak-

organizacija, kateri je za ohranitev kapitalizma tu in po svetu,

Taj višri so se udale tudi mnoge unije, ki hite izključevati "komuniste" iz svojih vrst. Reke ne razumejo, da privilegiji tudi njih ne marajo in zato je kongres pač sprejel zakon, ki je proti njim, pa če so v politiki še tako reakcionarne.

Poročajo, da je Truman na tajnem sestanku z zaupnimi vodilnimi kongresniki dejal, da si ne morejo predstavljati, kako lahko se nova vojna vsak hip prične. A poznavalci položaja to lahko vedo tudi brez Trumanove ugotovitve. Kaj pa naša intervencija v Grčiji pomeni drugega kot korak v vojno, ki je v našem v teku, a živčna vojna pa se vrši že v največjem obsegu.

Nedavno se je vrnil v to deželo iz Ukrajine Američan, ko je v nji nadziral delitev refila od UNRRA. Dejal je, da ni v Ukrajini skozi vseh enajst mesecev čul toliko vojnega govorjenja kot ga je tukaj že v prvih dveh dneh svojega povratka.

Ameriško ljudstvo je psihološko že pripravljeno na nov oboženi spopad in če se dogodi, bo vsled silne hujskajoče propagande proti Rusiji in "komunistični nevarnosti" zavalovala tu veliko hujska histerija kot pa smo jo poznali v prvi svetovni vojni.

In udarci bodo padali ne samo na "rdečkarje" in progresivce ter na njihove organizacije in njihov tisk, pač pa tudi na unije, neglede kako so ali kako bodo konservativne.

Kajti proces v kakršnem smo, vodi to deželo v fašizem. O tem ni nobenega dvoma.

Jugoslavija želi z Zed. državami res vzajemne odnošaje

Ko je imel maršal Tito letos v skupščini jugoslovanske zvezne republike govor, je zelo obširno poudarjal tudi dejstvo, da odnošaji Zed. držav z Jugoslavijo niso taki kakršne bi on rad, in pa da jih bi rada vsa Jugoslavija, toda krivda ni pri nas — temveč na njihni (ameriški) strani, je rekel poslanecem.

In res se tudi od takrat niso izboljšali, pač pa se rajše poslabšali.

Ker se je baš v onih dneh lotil kampanje proti Trumanovi novi doktrini bivši naš podpredsednik Henry Wallace, ga je zastopnik jugoslovanske časniške agencije Tanjug v New Yorku povabil na pomenek (intervju). Wallace se je odzval in na vprašanja (citirana iz starokrajškega tiska) odgovoril med drugim:

Povojno ameriško gospodarstvo stremi po čimvečji proizvodnji. Proizvodnja mirnodopskih predmetov zaposluje visoko število delavcev. Zivljenje stane sedaj za eno tretjino več nego v preteklem letu. Za prihodnje leto je pričakovati veliko nezadovoljstvo proti predragemu življenjskemu standardu.

Glede Marshallova načrta je Wallace izjavil, da se je spočetka z njim strinjal, sedaj pa mu ni nikakor naklonjen, ker grozi, da razdeli svet na dva dela. Če je bil prvotni namen načrta, omogočiti obnovo Nemčije in Potsdamu, še daleč ni izpolnjen. To nalogo je treba izvesti in človeštvo mora zagotoviti mir in varnost bodočim generacijam.

Vse sledove fašizma je treba izkoreniniti in tako za vedno onemogočiti njegov preroč. To je najbolj živa želja vseh narodov.

Prebivalstvo Čehoslovaške

Po statistiki od 1. julija 1947 je imela Čehoslovaška republika 12,087,000 prebivalcev. Letni prirastek se more na podlagi prirastka v zadnjih petih letih računati na 194,000 ali 1,6%. Gostota prebivalstva znaša 95 prebivalcev na 1 kv km, medtem ko je znašala l. 1938 144 prebivalcev. Največ prebivalcev ima Češka: 45% vsega prebivalstva z gostoto 116 na kv km, Slovažija in Moravska jih imata 25%, gostota 114; na Slovaškem pa prebiva 28% prebivalstva, ki je razmeroma redko naseljeno: 71 na kv km.

Wallace je nato dejal, da je bil namen njegovega potovanja po 14 evropskih državah, boriti se proti tistim, ki imajo vojno za neizbežno. Ob raznih prilikah je izjavil, da ima tiste, ki širijo idejo o "neizbežni vojni", za kriminalce, ki delujejo proti splošni blaginji v svetu.

Dopisnik Tanjuga je nato omenil odnose med Zed. državami in jugoslovanskim ljudstvom med vojno in o vlogi, ki jo je Jugoslavija takrat igrala. Vprašal je Wallacea, kaj je po njegovem vzrok sedanjega zadržanja Zed. držav do Jugoslavije. Wallace je dejal, da v Zed. državah ne gledajo morda na nobeno državo s tako zgrešenega vidika kakor na Jugoslavijo. Omenil je nato knjigo dopisnika londonškega "Timesa" Davidsona, "Slike iz življenja partizanov". Slika, ki jo ta knjiga daje o Jugoslaviji, je povsem drugačna, kakor je tukajšnje mnenje o vaji državi, je dejal. To knjigo bi morali razširiti tudi v Zed. državah. Do sedaj nisem mogel nič napraviti, da bi jo tu objavil. Knjiga nudi točno poročilo o vtiših objektivnega opazovalca o junstvu jugoslovanskega ljudstva med vojno, prikazuje pa tudi, na kako čudovit način rešujejo Jugoslavlani vsa svoja vprašanja. Neizmerno mi je žal, da ne vlada med Zed. državami in Jugoslavijo največje in najbolj logično prijateljstvo. Čutim, da bi to prijateljstvo mnogo pripomoglo k ohranitvi miru v svetu.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

menja staromodnega srbskega pravoslavlja, na Hrvaškem in Slovenskem pa ne več domena nekdanje klerikalne premoči. Tu (v Ameriki) so se oglašili katoliški škofje in nadškofje s protestom proti protestantski sedmorici — češ, da napolnjene cerkve v Jugoslaviji še ne dokazujejo, da je v njih tudi svoboda bogoslužja. Namreč, da je vera zatirana četudi so vrata v cerkve odprta in verniki v njih. A sedem ameriških protestantov je vendar v tukajšnji javnosti ustvarilo dvom, da-li je katoliški propagandi proti Jugoslaviji verjeti ali ne. Pa pride iznenada poročilo, kako so izredniki neke na Primorskem (v jugoslovanski okupacijski coni), linčali duhovnika Miro Bulešića in da so mu glavo odsekali "s srpi" (komunistični znak). Prišel je tja birmati otroke, kar je enkrat v tem letu poskušal že tržaški škof Antonio Santini, pa ga je baje "slovenska brezverna drhal" izgnala in ga je policija komaj zaščitila pred fizičnim napadom. Sedaj se je papež odločil poslati tja omenjenega Bulešića "in podivjana (slovenska komunistična) drhal mu je 's srpi' razrezala glavo, jo končno odbila in težko pretepla tudi njegovega spremljevalca monsignorja Ukmarja". Skrajno protijugoslovanski list "La Voce Libera", ki izhaja v Trstu, je dan za tem dogodkom poročal, da so našli v Istri še enega duhovnika umorjenega, Kristiana po imenu. Njegovo truplo je bilo vse razbitno, je pisal omenjeni list, in da je umrl v silnih bolečinah. "La Voce Libera" je spraval to senzacionalno linčanje v svet največ s pomočjo ameriških časniških agencij in trud sedmoric protestantskih duhovnov, ki so poudarjali, da v Jugoslaviji je verska svoboda — je bil s tem med velikim delom ameriške javnosti razblinjen. Kajti ubiti in napadati duhovnike so bili v jugoslovanski coni in "komunistična drhal" jim je hotela s tem napadom preprečiti izvrševanje zakramenta, "kar se je je posrečilo".

Ubiti duhovnika je v očeh krščanskega sveta v Ameriki strašen zločin. Linčati zamorca — pa četudi je krščen katoličan, ali baptist, metodist ali kar že — na to se ne porajta. Ampak umor je umor in "drhal", ki je "s srpi" glavo duhovnu Bulešiću "odbila", ni storila ne sebi, ne slovenskemu narodu, ne Jugoslaviji nikakršne koristi, pač pa škodo. Zato je prišla tik po propagandnih vesteh o tem zločinu druga na kratko omenjena vest, da je jugoslovanska okupacijska oblast aretirala 33 oseb, ki so bile udeležene pri napadu. A to še ni vsa storija.

Škof Antonio Santini, v čigar področje spada Trst in "Capodistria", je med Slovenci vsled svojega sovraštva do slovenskega naroda in vsled svojega službovanja fašizmu silovito obsovalen. Enak ali pa še večji fašist je bil goriški nadškof Margotti. Tega je menda papež premetil nekam v notranjost Italije, a Santina pa je ohranil v Trstu. Nekoč je papež za ti dve škofiji imenoval Slovence, pod Mussolinijem pa fašistično orientirane propagandiste. Ni čudno, ako jih prej toliko zatirano slovensko ljudstvo sovraži. Čudno je le, čemu Vatikan ne pokaže saj toliko volje za spravo s slovenskim narodom, da bi Santina premestil kot je Margotti in poslal za škofa koga, ki se pod Mussolinijem ni udinjal pod masko vere v delo za zatiranje Slovencev in za fašizem.

Politična cerkev v preobratih vselej trpi. To se je dogodilo v Rusiji v pravoslavni cerkvi, ker je bila do dna udinjana carizmu in zabičevala muzikom, da naj bodo pohlevni in zvesti svojemu carju. Držala jih je carizmu v korist v največji nevednosti. Boljševiška revolucija je s tem orodjem caristične fevdalne sistema obračunala in šele med vojno — na ljubo Rooseveltovi doktrini o svobodi vere, je dala pravoslavju spet svobodo. Ampak današnje pravoslavlje ne služi reakciji temveč se je sprijaznilo s Sovj. unijo — s tako kakršna je.

Viri iz Beograda pravijo, da

je bil napad na duhovnika Bulešića in na Ukmarja provokiran, nalašč v namenu, da se bi množico razdražilo in se potem tak incident izrabilo za propagando. Duhovnik Jakob Ukmar, ki je bil po izgredu v nedeljo 24. avgusta prepeljan v bolnišnico na Reko, je bil na ukaz hrvaških oblasti vsled svojih provokacijskih nastopov aretiran. Torej nov incident in nov "dokaz", da cerkev v Jugoslaviji "ni svobodna". Toda mar so duhovniki, ki pod masko tvojega talarja delujejo politično namesto duhovno, res svečeniki? In mar duhovnik ni človek kot je vsak drug smrtnik? Dostopen dobremu, ako hoče biti, ali pa zlemu, ipitigam ter raznim drugim pregreham? To je treba krščansko svetu razumeti, pa bo postal veliko bolj krščanski kot je sedaj.

Ameriške čete na Primorskem (v anglo-ameriški okupacijski coni A) so bile 28. avgusta nadomeščene z novimi, prejšnje pa bodo poslane nazaj. Ameriško poveljstvo pravi, da bi se naša armada od tam popolnoma umaknila, kakor določa mirovna pogodba z Italijo, toda ker Rusija pogodbe še ni potrdila, ne kaže Zed. državam drugega kot da naše čete še ostanejo tam. In kot se dogodki v splošnem razvijajo, bodo prejkone še dolgo tam in drugje po Evropi in po ostalem svetu.

Egipčanska vlada se v varnostnem svetu združenih narodov bori, da bi angleška armada odšla iz Egipta ter prepustila Egipt Egipčanom. Zastopniki Zed. držav in Brazilije se trudijo, da bi to pritožbo zavlekli — v prid Angliji seveda, toda s svojim predlogom v tem smislu so dne 28. avgusta izgubile, ker so dobile le en glas večine. To je po pravilih varnostnega konvencije Z. N. premalo. Angležem po svetu res trda prede. Nikjer več jih ne marajo, pa tudi če naša vlada njihne pozicije še tako zagovarja, jih podpira in brani.

V Rusiji antisemitizma ni več od kar se je dogodila boljševiška revolucija in zmaga. In dasi so ji ameriški Židje vsled tega v veliki večini hvaležni, vzlic temu jim antisemitizem (v Ameriki) očitajo, da nočejo tja. Židovski način življenja je namreč v Rusiji odpravljen — to je — krošnjarstvo za privatni profit. Je pa narobe misliti, — kot iz antisemitških letakov in pamfletov večkrat vidite, da je vsak žid veletrovec, ali saj branjeve. Poglejte v tovarne oblačilne, krznarske, klobučarske in pr drugih sličnih industrij, pa boste videli, da se pote v vročini pri strojih ravno tako kakor drugi in pa to, da jih izkoriščajo njihni verski rojaki.

ZED. DRŽAVE POMAGAJO NAJVEČ PORAZENIM DEŽELAM

Naša vlada pomaga po vojni, posebno posicidne mesece, največ Nemčiji, Japonski, Italiji in Avstriji. Slednji bo poslala v tej polovici leta nadaljnih milijon ton raznih potrebščin v vrednosti \$43,000,000.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako da je v tej deželi spet zavalovala histerija, ki zahteva, da ne sme imeti človek drugega prepričanja kot tisto, kakršnega ima odbor demokratske in republikanske stranke, to mi ni kakor ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

I. VASILENKO:

MOSTIČEK

Griša in Dima sta živela v isti ulici, v sosesčini drug nasproti drugemu. Prejšnje čase sta tičala vedno skupaj, nato pa sta se sam bog vedi zakaj sprla in se zasovražila. Stopil je Griša na prag svojega doma in vpil čez ulico:

"Hej, tepec, ali vidiš?"

In mu je pokazal zijala.

Dima je odgovoril:

"Koliko pa je vas ščurkov na kilogram?"

In je prav tako pokazal tovaru osla.

Večkrat so ju skušali šolski tovariši z bogati, toda vse zaman — bila sta kar prehudo sprta. Naposled sta začele drug drugo obmetavati čez ulico s kepami blata.

Nekoč se je vili silna ploha. Ko je neurje pojenjalo, je posijalo sonce, toda vsa cesta je bila zalita. Ljudje, ki se jim je mudilo čez cesto, so hodili vzdolž ceste, čofotali z nogami po vodi in voda je kar drla.

Griša je prišel iz hiše in stal na pragu. Presenečen opazi, da je prišel na cesto Dima, držeč v roki precejšen kamen.

"Aha," — je pomislil Griša, "ti pa kar s kamnom? Dobro!"

Brž je pohitel s praga na dvorišče, poiskal opeko in spet prišel na ulico, pripravljen na bitko. Toda Dima ni zagnal kamna, marveč je stopil na cesto in položil kamen v vodo. Položil ga je in preizkusil z ного, ali drži, nakar se je vrnil v hišo.

Kamen je obležal v vodi kot neznan otroček in okrog njega se je penila voda.

"Aa tako," je pomislil Griša, "opeka ni slabša od kamna."

In je položil svojo opeko v vodo.

Ze je Dima prinesel drugi kamen. Pazljivo je stopil z ного na prvi kamen in položil drugega v vodo v isti črti z Grišino opeko.

Tedaj je prinesel Griša kar tri opeke skupaj.

Tako sta fantiča gradila prehod čez cesto in se bolj in bolj približevala. Ljudje, ki so stali na eni in drugi strani ceste, so ju občudovali in se jima smehljali.

Lej, med poslednjo opeko in poslednjim kamnom je bilo še korak razdalje. Tedaj sta si dečka pogledala iz oči v oči in Griša je rekel:

"Jaz sem pa dobil želvo, imamo jo na dvorišču. Če hočeš ti jo pokazem."

In sta odšla na dvorišče. ("Murzilka". Moskva.)

PO ILJINU:

OGENJ

V starih časih so ljudje imeli ogenj za božanstvo. Njemu na čast so postavljali svetišča, a v njih so neprehoma goreli svetilniki.

Ker si ognja niso znali napraviti, so ga čuvali, kakor najdragocenejši zaklad.

Kako so pa ljudje odkrili ogenj?

Dogodilo se je, da je strela zažgala drevo. S strahom so ljudje gledali ognjeno zver, ki je drevo požirala. Bali so se približati ognju. Toda vendar se je našel pogumen človek, ki se je ognju približal, prijel za gorečo vejo ter jo prinesel domov.

In tako je ogenj razsvetil brlog in skalnate domove prvobitnih ljudi.

Toda prešlo je še mnogo tisoč let, da so se ljudje naučili sami netiti ogenj.

Prvobitni ljudje so dobivali ogenj s trenjem hloda ob hlod. Ta način se je ohranil do današnjih časov; tudi mi ga dobivamo z drgnjenjem vžgalice ob škatljico.

A tu je razlika, pa še kolika! Vžgalico prižgeš, kakor bi trenil, da pa zanetiš kosček lesa, tudi prav suhega, zato se je že treba truditi kakih pet minut, če ne celo več. Pa še znati je treba to.

Vžgalico zažge vsakdo, a le poskusite zaneti ogenj na prvotni način! Močno dvomim, da bi se vam posrečilo.

Vžgalice so iznašli šele nedavno. Leta 1933 je prva tvornica vžgalic obhajala svojo stoletnico.

Prve vžgalice so se vemale ob dotiku z žvepleno kislino. Tudi také so uporabljali s stekleno kapico, ki jo je bilo treba zdrobiti s kleščami, da bi se vžgalica vnela.

Tako je bilo, dokler niso iznašli fosfornih vžgalic ali žveplen.

Fosfor se vnaša ob najhujšem segrevanju: do šestdeset stopinj mu je dovolj. Toda fosforne šibice so strupene in se preračunavajo. Ko se je šibica vnela, se je glavica razletela na drobce, žveplo, ki je bilo pri mešanju fosforju se je pa pri dogorevanju spreminjalo v strupen plin.

Pred šestdesetimi leti so se pojavile varne švedske šibice, ki so sedaj v rabi. V glavicah ni več fosforja, zamenjale so ga druge goreče snovi.

Sibirija bogata naravnih zakladov

Sovjetski geologi so odkrili bogato ležišče premoga blizu reke Irliš v Sibiriji. Debelina plasti znaša 4 m in se razteza 250 kv. km. na široko. Premog bodo začeli izkoriščati že letos.

ZASPANOST IN NESPEČNOST

Profesor dr. Henrik Nelson je v lipškem mesečniku objavil razpravo, ki osvetljuje ta že tolikokrat premlevani problem. On pravi: brez spanja bi moral človek umreti v šestih ali sedmih dneh, a brez hrane bi še živel pet do šestkrat delj časa.

Splošno velja, da moramo spati povprečno sedem do devet ur. Spati manj kot sedem ur dnevno je škodljivo, čeprav trdijo nekateri, da jim 4-5 ur spanja zadostuje. Za dojenčke, otroke in mladino pa te dobe ne velja.

Tudi vemo, da bolnik potrebuje več spanja. Sploh je spanje zdravilno, reši nas čisto obolenja in čisto pomore do okrevanja. Ako nismo nikoli zadosti naspani, nismo docela zdravi, za delo sposobni. Kdor ima lahek spanec, da se vsak čas prebujajo, mora spati dlje, kakor oni, ki spi trdno in negibno. Temu ni treba tako dolgega ležanja v spanju. So ljudje, ki tudi v spanju nikoli ne izgube zavesti popolnoma, vse slišijo vsaj motno in se zbujajo, kadar so si določili, da bodo vstali. Dojilje ali pestunje zbudi re rahel stok ali jok dojenčka, dočim so za ostali hrup povsem neobčutne.

Včasih so ljudje hodili spat okoli devetih, ali vsaj ob desetih, danes hodimo v posteljo okoli enajstih ali celo po polnoči. Posledica je kronična zaspanost ves dan. Zdravniško je dogmno, da je zgodnje leganje jamstvo zdravju in delovni sposobnosti. Noč je najboljši čas spanja. A ne le prve nočne ure, temveč vsa doba mraka ali noči.

Dogmno je, da vsi telesni organi počivajo in delujejo najmanj med 2. in 4. uro po polnoči (telesna toplota, bitje žile, dihanje, izločanje, ustvarjanje krvnih zrnec, rast dlak in las ter nohtov.)

Stari, bolehní, slabotni, živčni ljudje morajo spati tudi podnevi. Četrte ure dremanja je koristno vsakomur. Nevrastenik (malokrvnik, živčno slabo) naj spi po obedu vsaj eno uro. Zmota je misliti, da ponoči ne spi, kdor spi podnevi. Spanje celo pospešuje spanje. Najbolje spimo, ako nismo preveč utrujeni in ne preveč siti.

Navadna nespečnost izvira navadno iz živčnosti. Na tem boleha 80% vseh nespečnikov. Zdravnik trdi, da so to neodložni ljudje: neodložni za spanje in v življenju bojazljivi pri delu in v službi. Tudi v postelji se že v naprej boje, da ne bodo mogli zasnuti in vrtajo po svojih dnevnihih brigah, nevoljah in bojaznih. Ne znajo si otrestiti vtiskov dneva, se mučijo s premetavanjem in zaspe šele ob zori. Ko vstanejo, se čutijo neprespane, zlomljene in slabe volje.

Ožive šele zvečer. Napačno je, da delajo in se zabavajo ponoči.

V starosti je nespečnost nevarna. Že lahka obolenost človeka, pokosi. Zlasti se pojavijo oslabele srca in krvotoka, prebavnega črevesja in izmenjavne materij. Nespečnost je včasih vzrok bolezenskih pojavov. Živčna nespečnost je ozdravljiva celo s naravnimi sredstvi.

Glavno je, da se ravnaš po starodavnem Hipokratovem pravilu: delaj, jaj, pij, spi in ljubi — vse zmerno.

Sredstva: mlačna kopel do ene ure ali manj, ker deluje na živce, krvotok in dihanje. Marsikomu pomaga ponavljanje znanih pesmi, štetje do tisoč in nazaj do ene, razmišljanje o pustih krajih, žitnem polju, o dolgi vrsti dirajočih konj ali živine. Ali to pomaga le pri lahki nespečnosti.

Za težke nespečnike je treba, da se nauče zaspati, t. j. dihati morajo laže, površneje, le bolj s trebuhom. Kratke vdih, dolg izdih in nato kratak odmor. Sprostiti moramo vse ude in vse mišice. Vse na telesu mora biti mehko, voljno in toplo.

Tako specialist. Vemo pa še, da kdor zvečer preveč pije, kadil in ostaja v pokvarjenem zraku, preveč živahno debatira, kdor predoči dušno dela (piše, računa), ne more zaspati in doseže le nemirno spanje. Torej se je tudi vsega tega po možnosti izogniti. Najbolje pa je ravnati se po Hipokratovem reku.

T. Bogo.

V AVTNIH NEZGODAH je bilo do 28. junija ubitih v tej deželi nad 16.000 oseb. Gornje je slika Rdečega križa v Toledo, Ohio, ki si prizadeva s napisi opozarjati voznike, naj bodo pazni, ako nočejo tvegati svojih udov in življenja.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbirna ANNE BENIGER

Precej časa je že minilo, odkar so bile te vrste novice zadnje priobčene. Toda naše delo se je vzlic temu nadaljevalo in prijatelj Proletarca v vseh krajih prostrane dežele so se potrudili po svojem starem običaju skoro toliko kot da sploh nismo bili v počitniški dobi. Ni jih ovirala ne silovita vročina, ki je zalovela skoro povsod, in tudi svoje dopuste na potovanjih so čestokrat porabili listu v korist.

Iz Pennsylvanije so nam poslali nabrane naročnine in prispevke v tiskovni sklad v tej dobi Jacob Ambriczi (McKees Rock), Frank Cvetan (Johnstown), Joseph Cvelbar (Sharon), in kajpada Anton Zornik iz Herminia. On je na poti greda na slavnost dneva SNPJ v Clevelandu obiskal razne naselbine v Penni in v Ohio in nam med tem pošiljal nove ter obnovitvene naročnine.

Agitacijsko delo v Clevelandu sta skozi poletje vršila največ John Krebel in Anton Jankovich, dalje Frank Volkar (Maple Heights), Andy Krvinja v Girardu, Alois Oceppek in Mike Kopach v Barbertonu in Matt Tušek v Power Pointu. Naročil je Proletarca tudi svojemu prijatelju v Jugoslaviji in mu poslal iz naše knjigarnice eno knjigo. Ob enem je priložil zelo inresesantno pismo tega svojega prijatelja iz starega kraja, češ, "morda vam bo dalo kako dobro idejo že pri tako zelo dobrem urejevanju Proletarca."

Edward Tomšič, Walsenburg, Colo., je nam poslal obnovitev naročnine, \$2 v tiskovni sklad in naročilo za knjigo — vse od našega starega prijatelja Ignaca Urbana. K temu Edward dostavlja: "Urban je krajevski korenina. Ima štiri hčere."

Nedvomno jim bo knjiga "Slovensko-ameriška kuharica", katero je naročil zanje, zelo prav prišla.

Poleg "Big" Tonyja Tomšiča, ki vedno kaj stori za ta list, in je v splošnem aktiven za naše stvari, s6 se oglašili tudi naši drugi kalifornijski znanci, med njimi Frank Novak iz Los Angelesa, Julia Parkel iz San Franciscsa, Mike Reading s svojega počitniškega potovanja in John Pečnik iz Fontane.

John Rodman in njegova soproga, ki imata svoj stalni dom v Fontani, pa sta še na počitnicah v — Chicagu, kjer je bil prejšnji njun dom. In pravita, da se med nami še vedno vzlic zlati Californiji počutita kakor doma. Pa saj sta doma! Zivela sta tu 35 let. Ko se vrneta na zapad, naj tam izročita od našim prijateljem iskrene pozdrave.

John Pečnik sporoča, kako prijeten je bil obisk k Petru Benedictu v El Cajon. Peter je nam poslal vsoto \$5 za par letnikov Družinskega koledarja, z

naročilom, da ga pošljemo njegovim v stari kraj, kar smo storili. In poslal je kuverto slik. Hvala za vse.

Brata Shular, John in Anton, skrbita, da naše aktivnosti v Kansasu ne zamro. Anton je nam poslal par dopisnic iz mormonske države Utah — iz Salt Lake Cityja, kjer živi njegova hči ter njen soprog. S Tonetom je bila seveda tudi žena. Nedvomno so bile to zanju resne pravne počitnice, ali pa saj velika sprememba.

Enako kakor brata Shular v Kansasu ne zamro. Anton je nam poslal par dopisnic iz mormonske države Utah — iz Salt Lake Cityja, kjer živi njegova hči ter njen soprog. S Tonetom je bila seveda tudi žena. Nedvomno so bile to zanju resne pravne počitnice, ali pa saj velika sprememba.

Anton Udovich in Leo Zevnik sta aktivna v La Sallu. Leo je nedavno poslal dve celoletni novi naročnini.

Mary Stroy iz Indianapolis je nam poslala dve obnovitveni in novo naročnino in \$6 v tiskovni sklad, v katerega gre tudi njena provizija. Vzlic temu svojemu trudu dostavlja: "Rada bi kaj več pomagala."

V Wisconsinu imamo mnogo prijateljev in pa nekaj zelo delavnih agitatorjev. V Sheboyganu vrši delo za naše stvari Frank Stih in v Milwaukeeju neumorni Louis Barborich. Slednji skrbi, da se pletele naročnine v njegovi veliki naselbini točno obnavlja in nedavno je nabral \$18.25 v tiskovni sklad. Imena prispevateljev bodo v prihodnjem izkazu. Zaeno s temi pošiljatkami je nam pisal med drugim: "Morda je vam znano, da so umrli tukaj trije naročniki Proletarca: Oto Hamberger, Frank Kralj in Joseph Chokel."

(Sorodnikom vseh naših sozajalje. — Ured. in upravnistvo.)

Je res čudno, kako hitro nam smrt redi naše vrste.

Naj tu omenimo Josepha Chokela. Bil je dolgoleten naročnik Proletarca, sedaj pa je list obnovila pokojnikova soproga in ob enem prispevala \$5 v tiskovni sklad. To dokazuje, da je ona prav tako naprednih načel, kakor je bil njen soprog in v njeni tugobi za veliko izgubo smo ji še toliko bolj hvaležni, ker ni pozabila na ta list in na delo, v katerem je pokojni Joseph veliko pomagal. Soprog in sinu naše sozajle.

Redno se nam oglašata Jos. Korsic in Janko Zornik iz Detroita. Ampak poročila iz avtne

ga mesta v splošnem niso vzpodbudna, saj kar se naših starih aktivnosti med Slovenci tam tiče — niso razveseljiva.

Tu je nas nedavno obiskal Joseph Menton iz Detroita in prišpeval petak v tiskovni sklad. Pravi, da bodo njegovi obiski v bodoče redki in morda gresta s soprogo Lio ob prvi priložnosti v stari kraj. Ona je bila pred par leti v avtni nezgodi zelo poškodovana in posledice še sedaj čuti.

Drugi obiskovalci so bili John Kobi iz Dulutha, John Knific s soprogo iz Clevelanda, Leo Stornich iz Puebla, Colo., in veliko drugih, ki pa jih nisem imela priložnosti videti in podpisov v knjigi obiskovalcev tudi ni, da jih bi mogla navesti.

Ne dolgo tega je bila avtorica tega poročila na obisku v Waukeganu, in ob tej priliki je bil eden prvih, ki smo ga srečali na balinisti SND Martin Judnich. On si hrani listo naročnikov, da v nji pazi, komu naročnina poteče. Ob enem je dejal, da za "pokoro" v prid lista ne bo vzel do konca tega leta nobenega popusta. Naj še dodamo, da se Martin pogostoma ogasi v svojih pošiljatkah s prispevki, ki mu jih izročajo prijatelji našega lista v naš tiskovni sklad.

V Chicagu so nam poslali obnovitve raznih naročnikov Anton Andres, Frank in Angela Zaitz, John Rak in Arley Božičnik.

Zelo nam je ugačalo tole pismo, ki ga je poslal Victor Zupancić: "Priloženo Vam pošiljam vsoto \$5 v tiskovni sklad. Želim vam pri vašem trudopolnem delu veliko uspeha."

Nekaj o klavirju

Klavir je danes najbolj razširjen in splošno znana ter igran instrument. Najdemo ga po številnih privatnih hišah, po klubskih lokalih, kavarnah in v rabi je v vsakem plesnem pa tudi velikem simfoničnem orkestru. V civiliziranih deželah pozna klavir vsakdo, malokd pa pozna njegov ustroj in zgodovinski razvoj. Že po zunanji obliki poznamo in razlikujemo več vrst klavirjev; najobčajnejši je navaden salonski klavir, kratak, pokoncu stoječ, imenujemo ga pianino, dočim je koncertni klavir mnogo daljši od navadnega. Najbolj pa se klavirji razlikujejo med seboj po svojem notranjem ustroju.

Zunanja omara klavirja je povsod lesena, običajno črna ali rjava politirana. Za barvo zvoka je omara sicer nebitvena, vendar ji izdelovalci klavirjev vseeno posvečajo veliko pažnjo, kajti biti mora trajna, varovati mora notranji mehanizem in kljubovati raznim toplotnim spremembam. Izdelan je iz več, med seboj zlepljenih plasti lesa, ki mora biti po več desetletij star in popolnoma presušen.

Znotraj lesene omare leži v vodovodni legi okvir, na katerega so napete strune. Ta okvir je iz litega železa in posebno močan, da more zdržati veliko napetost vseh strun. Število strun je namreč precej veliko in to večje kot znaša število tipk. Za posamezne tone zadošča namreč že ena sama struna, za nekatere tone pa sta potrebni dve ali po tri strune skupaj, da na njih udarja klavirce, ko pritisnemo na tipko. Najvažnejši pri klavirju pa je notranji mehanizem, od katerega preciznosti zavisí lahkota in zanesljivost igranja. Mehanika obsega na zunan bele in črne tipke, ki so po vzvodih zvezane s klavirici, ki ob pritisku na tipko udarjajo na strune in dajejo s tem zvok. Po načinu kako klavirce udarjajo na strune ali tako zvano dunajsko mehaniko in klavirje z angleško mehaniko. Razlika je v glavnem v tem, da pri dunajski mehaniki vrže tipka klavirce naravnost na struno, pri angleški pa to posreduje cel sistem vzvodov. Ta mehanizem omogoča, da klavirce po udarcu ne pade takoj v svojo prvotno lego, temveč ostane v nadaljni pripravljenosti v bližini strune, katero zapusti šele, ko se prst popolnoma odmakne od tipke. S tem je omogočeno hitro in precizno igranje, ker se posamezni toni hitro ponavljajo, ne da bi prst popolnoma dvignil od tipke. X mehaniki klavirja spada tudi pedal, to je priprava, ležeča pod tipkami, ki jo uravnavamo z nogami in ki ob nje pritisku dvigne uduševalce nad strunami in s tem poljubno podaljša zvenenje strune. Vsaka struna ima namreč poseben s klobučevino obložen uduševalec, ki ublažuje zvok in povzroča, da ta samo enkrat zazveni in nato utihne. Pri klavirju je važno še resonančno dno, t. j. plošča pod strunami, napravljena iz smrekovega lesa tako, da čim več in čim lepše sozvočje.

Zgodovina klavirja sega v najstarejšo dobo človeške zgodovine — čeprav je klavir v taki obliki, kot ga poznamo danes, nastal šele v 18. stoletju. Stari Grki so poznali tako imenovani monokordi, ki je bil instrument, obstoječ iz zaboja, preko katerega so bile napete strune, da so nanje brenkali. Podoben, toda že nekoliko izpopolnjen instrument se je v 14. stoletju imenoval klavikoru. Tudi ta instrument je obstojal iz lesenega zaboja z napetimi strunami, ki pa so jih že trzali posebni jezički in s tem povzročali zvok. Soroden instrument, predhodnik današnjega klavirja je bil klaviricimbal, ki so mu rekli tudi špinet. Iz tega instrumenta se je potem v začetku 18. stoletja razvil klavir, in sicer z iznajdbo klavirice, ki so nadomestila jezičke oziroma tulce klaviricimbal. Jasnó je tudi, da se je mehanizem klavirja sčasoma vedno bolj izpopolnjeval, toda bistveni princip, da ustvarja zvok udarca klavirice ob strune, je ostal.

Najznamenitejši izdelovalci klavirjev so na Dunaju, v Parizu in Londonu, ki imajo bogate izkušnje in seveda tudi svoje tajnosti. V Jugoslaviji pred vojno klavirjev niso izdelovali. Po osvoboditvi pa je bila v Mengšu pri Ljubljani osnovana tovarna glasbil, kjer so zaposleni pretežno invalidi; v tej tovarni so bili izdelani že prvi domači klavirji, ki so že v uporabi. Razumljivo je, da se zaostajajo za tujimi izdelki, toda vendar dobro služijo svojemu namenu in dokazujejo voljo narodov Jugoslavije po popolni osamosvojitvi ter njih težnjo po izgraditvi vseh panog industrije.

Dve miški

(Basen)

Ziveli sta dve miški, ki sta se vedno prepirali med seboj. Nekega dne ulovi mačka eno izmed njiju. Ko ona druga to vidi, se močno razveseli, ker bo tako rešena svoje hude sovražnice.

Teče k mački, da se ji zahvali. Toda ta se nič ne pomišlja, zgrabi tudi drugo miško in jo poje. Tako se zgodi tistim, ki mislijo, da je sovražnik naših sovražnikov vedno naš prijatelj.

Prebivalstvo Kitajske

Podatki vlade v Nankingu navajajo, da ima Kitajska sedaj 450.562.000 prebivalcev ali več kot katerakoli druga država na svetu.

PREBIVALSTVO BUENOS AIRESA

Argentinsko glavno mesto Buenos Aires ima že čez tri milijone prebivalcev. Raste hitreje kot n. pr. Chicago. Buenos Aires slovi za eno najlepših mest na svetu. V njemu je tudi precej Slovencev in raznih drugih narodnosti, posebno Nemcev, Italijanov, Poljakov, Portugalcev itd.

Ako verujete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletarec", pomagajte in zbirajte prispevke v njegov tiskovski sklad!

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNÍ JEDNOTI

USTANAVLJATE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Zdravstveno dršavo (izvzemni Chicaga) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 na pol leta; \$2.00 na četrti leta; na Chicaga in Cook Co., \$9.50 na celo leto; \$4.75 na pol leta; na inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zvertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

3724 WEST 20th STREET

Tel. Crawford 2213

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 6446

If no answer — Call Austin 6700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

BOSNA - BODOČE SREDIŠČE TEŽKE INDUSTRIJE V JUGOSLAVIJI

V ameriškem tisku se precej piše o "prisilnem" delu mladine, katere glavna naloga letos je dograditi širokotirno železniško progo Samac-Sarajevo. Tam so veliki prirodni zakladi — posebno železna ruda in pa premogovna ležišča so blizu. Ter vodna sila.

Načrt jugoslovanske petletke določa, da naj se ta bogastva izkoristi čimprej v kolikor mogoče obsežni meri.

Ena glavnih nalog tega načrta je bila zgraditev širokotirne železnice, na katerih je bila Bosna in Hercegovina pod Avstro-Ogrsko revna in ni ji šlo dosti boljše niti pod Aleksandrovo Jugoslavijo.

Sedaj pa je Bosna vključena v tako dalekosežen načrt, da če bo Jugoslaviji dovoljen miren razvoj, bo tam nastala v nekaj letih težka industrija, kakršne Balkan na svoji zemlji ni še nikdar poznal.

Vera v samopomoč

Ker Jugoslavija nima denarja — saj ji Amerika ne vrne niti njenega lastnega zlata, ki ga je ob pričetku vojne dala nam v hranitev — si pomaga s prostovoljci, ki delajo brez kakšne posebne plače, zgolj za živčev, v veri, da vse, kar grade, je ljudska posest in ako ne njim, bo vsaj dobro služilo bodočim generacijam.

Proga Samac-Sarajevo je dolga 237 km. Ako bi šla po ravnem, kot gredo železnice po naših prerijskih državah, bi naloga ne bila težavna. A je treba iz hriba v hrib, vrtati tunele, izsekavati griče in graditi mostove, med njimi enega, ki gre čez Savo.

In Jugoslavija ta načrt izvršuje brez ameriškega ali katerega drugega posojila ter brez ameriške materialne pomoči. Torej je navezana sama nase.

Treba je bilo veliko naporov — in jih je še treba

Viri, po katerih črpamo to poročilo iz Jugoslavije, pravijo tole:

Ne samo po svoji dolžini temveč tudi po obsegu predvidenih del je gradnja proge Samac-Sarajevo zahtevala še mnogo več naporov in trdega dela, kakor ga je zahtevala gradnja Brčko-Banovići, ki je dolga nekaj nad 90 km. Medtem ko je bilo treba pri gradnji mladinske proge Brčko-Banovići izkopati 1.360.000 m³ zemlje in kamena, so izkopi pri gradnji proge Samac-Sarajevo predvideni v obsegu nekaj manj kakor 4 milijone meternih stotov.

Mladina se dobro zaveda ogromnega obsega prevzete delovne naloge, zato se je temeljito pripravila za delo, ki se je pričelo 1. aprila. V Brčkem in v Zavidovičih so se v decembru pričeli štirimesečni strokovni tečaji, kjer so se naši najboljši mladinci usposobili za vodstvo del pri gradnji in za težka strokovna dela. Odziv mladine na delo na progi je bil letos še neprimerno večji, kakor je bil lani. Saj se je samo iz Slovenije udeležilo tega dela okrog 12.000 mladincev, od tega približno 6000 iz Ljubljane.

Čemu ta proga?

Zakaj bomo gradili prav železnico Samac-Sarajevo? Kakšen je njen pomen? V načrtu gospodarstva je v vsaki ljudski

republikli zagotovljen razvoj o-nih gospodarskih panog, za katere so dani najugodnejši pogo-ji, v vslednjem obsegu pa ve-lja načelo, da je treba dvigniti one gospodarske panoge, ki predstavljajo ključ za nadaljno industrializacijo in elektrifikaci-jo.

Kaj je z industrializacijo Slovenije?

V Sloveniji bomo v nasleditvi na premog in električno energijo iz hidrocentrali poleg železar-ske, strojne in kovinske indus-trije razvili elektrotehnično, kemično, usnjarsko in lesno indus-trijo. Središče težke indus-trije pa bo v Bosni, ki ima za to najugodnejše naravne pogo-je, namreč premog in železno rudo, poleg tega pa še drugo rudno bogastvo in vodne sile. Bos-na ima bogata ležišča železne rude okrog Vareša, kjer topimo rudo v plavžih in imamo tudi razvito industrijo litoželeznih izdelkov. Zapadno od Banjaluke so še večja ležišča rude, zlasti na področju okrog Ljubije. V Zenici imamo veliko jeklar-no. Industrijski kombinat Zenica-Vareš ima v neposredni bližini na razpolago bogata ležišča pre-moga, tako v sami Zenici, v Kaknju in Brezi ter severno od Vareša v novem banovskiškem premogovniškem bazenu.

Bosna bogata na raznih surovinah

Področje doline Bosne pa ima tudi obilo drugega rudnega bo-gastva. Za jeklarsko industrijo je važen predvsem mangan kot plemenita kovina, ki je nujno potrebna pri izdelovanju jekla. Tudi manganove rude imamo do-slej dovolj jugovzhodno od Vareša, saj je rudnik Čevljanovi-ć naš najvažnejši rudnik man-ganove rude. Iz tega rudnika smo pred vojno rudo izvažali v inozemstvo. Plasti manganove rude imajo ponekod debelino do 5 m, ruda sama pa vsebuje 30 do 45% mangana. V Zepču se-verno od Zenice je naš najsta-rejši rudnik magnezita, ki pred-stavlja važno surovino za ognje-stalni material, ki ga potrebuje težka industrija. Veliko bodoč-nost ima za razvoj jeklarske indus-trije tudi krom kot plemenita kovina. Številna so ležišča kromove rude v Bosni, najvaž-nejša pa je rudnik v Dubošici severno od Vareša. Tudi v Bor-ju pri Tesliću imamo kromovo rudo. Srednja Bosna ima poleg tega velika ležišča svinčene ru-de. Rudnik Srebrenica, ki leži zapadno od Drine, je naš najvaž-nejši rudnik svinčene rude. Že v srednjem veku so tu kopa-li rudo, takrat seveda predvsem zaradi pridobivanja srebra. Se-neraziskana ležišča svinčeno-cinkove rude pa se raztezajo na obsežnem področju zapadno od Drine tja do Olova v dolini Kri-vaje, kjer so že pred stoletji prid-obivali svince, kar nam potrjuje tudi ime kraja. Ob železni-ci Sarajevo-Višegrad pa imamo ležišča bakrene rude. Obsežna ležišča bakrene rude so tudi za-padno od Zenice na področju Bugojna in Gornjega Vakufa. V Maskari pri Gornjem Vakufu pridobivamo poleg bakrene ru-de tudi železno rudo in živo-sre-brno rudo. Južno od Zenice pri Fojnici pa imamo ležišče pirita in žvepla ter železne rude, ki je pri Kreševem omogočila že v

V perspektivi bodoče indus-trializacije je gradnja Samac-Sarajevo v resnici vredna veli-kih žrtv in naporov, ki jih je pripravljena dati mladina Jugos-lavije za uresničitev te naloge. Da bo mladina zmogla to veliko delo, je letos dobila na razpola-gu mnogo več strojev, tako da bo delo v večji meri mehanizi-rano. Tudi priprave je bilo mo-goe izvršiti že pred pričetkom gradnje, tako da bo delo poteka-lo gladko in po načrtu. Navzlic temu je delovna naloga naše mladine neprimerno večja in te-žavnejša, kakor je bila lani. Ne smemo si stvari predstavljati tako, da se bo od Samca do Do-boja gradila nova proga, od Do-boja do Sarajeva pa je bo treba le predelati za normalni tir. Ta-ko naziranje bi bilo docela po-grešno. Normalnotirno progo je treba graditi na novo poleg oz-ko-tirne proge in po večini daleč oddaljeno od obstoječih prog, ki ima ostre krivine in ji nor-malnotirna proga ne more sledi-ti. Zato bo treba zgraditi tudi nove mostove, predvsem štiri velike mostove čez Bosno ter številne manjše mostove. Zgra-diti je bilo treba dva izredno ve-lika objekta, namreč 800 m dolg most preko Save pri Samcu in 1.700 m dolg predor pri Vran-duku nedaleč od obstoječega predora za ozkotirno železnico.

WE DON'T HAVE TO KEEP ON MAKING THIS MISTAKE

srednjem veku razvoj železne obrti. Iz tojnske pirine rude se pridobiva tudi zlato. Jamskega lesa ima Bosna dovolj, dolina re-ke Bosne pa nudi tudi vse po-goje za razvoj cementne indus-trije in za gradnjo hidrocent-ral.

Vsi pogoji so dani

Ali ni vse to naravno boga-stvo zadosten razlog, da postane srednja Bosna naš najvažnejši center težke industrije? Od tem-pa s katerim bomo zgradili te-žko industrijo v dolini Bosne, bo v veliki meri odvisna indus-trializacija naše države, bo od-visna izvršitev našega petletne-ga načrta, kajti brez železa in jekla si ne moremo zamisliti indus-trializacije in elektrifikacije. Razvoj težke industrije v dolini Bosne pa ne bo mogoč, če ne bomo zgradili normalnotirne železnice skozi dolino Bosne, ki bo zmogla velik promet, ki se bo razvil na tej progi. Zato je grad-nja proge Samac-Sarajevo v se-danji fazi načrtne izgraditve dr-žave naša najvažnejša naloga na področju železniških gradenj. Proga Samac-Sarajevo — bomo pozneje še podaljšali do izliva Neretve v morje, kjer gradimo za velik promet sposobno luko Ploče. Prav tako bo treba prej ali slej zgraditi kratek podaljš-ek proge Brčko-Banovića pre-ko doline Krivoje do Zavidovi-čev, tako da bo banovskiški pre-mogovni bazen lahko oskrboval s premogom tudi srednjo Bosno.

V perspektivi bodoče indus-trializacije je gradnja Samac-Sarajevo v resnici vredna veli-kih žrtv in naporov, ki jih je pripravljena dati mladina Jugos-lavije za uresničitev te naloge. Da bo mladina zmogla to veliko delo, je letos dobila na razpola-gu mnogo več strojev, tako da bo delo v večji meri mehanizi-rano. Tudi priprave je bilo mo-goe izvršiti že pred pričetkom gradnje, tako da bo delo poteka-lo gladko in po načrtu. Navzlic temu je delovna naloga naše mladine neprimerno večja in te-žavnejša, kakor je bila lani. Ne smemo si stvari predstavljati tako, da se bo od Samca do Do-boja gradila nova proga, od Do-boja do Sarajeva pa je bo treba le predelati za normalni tir. Ta-ko naziranje bi bilo docela po-grešno. Normalnotirno progo je treba graditi na novo poleg oz-ko-tirne proge in po večini daleč oddaljeno od obstoječih prog, ki ima ostre krivine in ji nor-malnotirna proga ne more sledi-ti. Zato bo treba zgraditi tudi nove mostove, predvsem štiri velike mostove čez Bosno ter številne manjše mostove. Zgra-diti je bilo treba dva izredno ve-lika objekta, namreč 800 m dolg most preko Save pri Samcu in 1.700 m dolg predor pri Vran-duku nedaleč od obstoječega predora za ozkotirno železnico.

ITALIJA ŽELI NADALJNJIH POSOJIL

Italija išče pri ameriški Ex-port-Import banki v Washing-tonu \$100.000.000 posojila, toli-ko pa ga je dobila že prej direktno od naše vlade. Ob enem ji je odpustila prejšnje obveznosti v vsoti okrog eno milijardo dolar-jev.

Dalje išče Italija posojila tudi pri mednarodni banki za rekon-strukcijo in obnovu, ki posluje pod pokroviteljstvom združenih narodov.

Gospodarske težave kličejo staromodne vlade na umik

(Nadaljevanje s prve strani.)

mena demokracije ter "svobodnega podjetništva".

Vse to pa je kajpada povsem nasprotno sovjetskemu gospo-darskemu redu in tudi demokra-cijo tolmajo v Washingtonu povsem drugače kakor pa v Mo-skvi.

Dasi se je 14 evropskih dežel odločilo saj toliko, da bodo pre-iskovale možnost za carinsko unijo med njimi, pa je do nje še daleč. Kjer se gre za privatne interese so ti prvi, ki pridejo v upoštevanje, ne pa ljudske koristi.

Snovanje ekonomske unije v Sovjetskem bloku

Nobena izmed dežel, ki spada v takozvani sovjetski blok, ni zastopana na pariški ekonomski konferenci. Čehoslovaška je v začetku sicer prijavila svoj pri-stop, toda v Moskvi so ji to za-merili in je odstopila. Državni tajnik Marshall je sicer povabil vse in ruski zastopnik je res pri-šel v Pariz na preliminarno po-svetovanje, kjer je izjavil, da Marshallov plan pomeni ume-savanje Amerike v notranje za-dave posameznih držav in s tem je njihova suverenost ogrožena. Zato Rusija v taki akciji ne more sodelovati. S tem se je vrnil v Moskvo. Sovj. unija, Čehoslo-vaška, Jugoslavija, Bolgarija, Albanija, Madžarska in Romu-nija so torej ostale izven Mar-shallovega načrta, kar jim dru-gega ni kazalo. Zato si te dežele grade oziroma obnavljajo nara-dno gospodarstvo po svoje in to z velikim uspehom. Jugoslavija ima pogodbo za carinsko unijo z Albanijo že sklenjeno, izena-čena je valuta med njima in tu-di gospodarsko gradnjo izvršu-jeta v sorodnih si načrtih.

Dalje ima Jugoslavija tesne ekonomske pogodbe z Bolgari-jo in tudi med njima bi bila car-riška unija že izvršena stvar, če bi Bolgarija ne bila tehnično še vedno "sovraina" država. To neha biti ko bodo mirovno po-godbo z njo ratificirale vse pri-zadete dežele. Rusija je še ni — tudi z Italijo ne — ker je nje-ne stalščice, da se mora poprej sestaviti še mirovno pogodbo z Avstrijo in Nemčijo. Mora imeti pač svoje vzroke za to. Toda za Bolgarijo in Madžarsko, ki sta v njeni sferi, to ni dobro, in niti ne za Italijo. Tudi za Jugosla-vijo bi bilo boljše, ako se bi mi-rovne pogodbe s temi deželami končovaljavno potrdilo.

Kaj bo z Grčijo?

Grčija je po svoji zemljepisni legi neoporečno vezana na ostali Balkan. To, da se je z njim vsled zunanje intervencije razdružila, zanjo ni zdravo. Pravzaprav po-gubno.

Kajti mnogi Američani, ki so na licu mesta, menijo, da se je poteza naše vlade za pritegnitev Grčije v področje pokrovitelj-sva Zed. držav že izjavila. Kajti kako si je mogoče pred-stavljati, da bo v Grčiji kdaj stabilnost, ako ne bo imela nje-na vlada ljudstva, ali saj večine ljudstva na svoji strani?

Rojalisti te večine nimajo. In njihovi ministri s kraljem vred bi morali že davno bežati, ako jih ne bi ščitila najprvo angle-ška in sedaj pa anglo-ameriška intervencija.

Grčiji nudimo tri sto miljo-

nov v dar, in potem še več in vsega skupaj smo ji dali od konca vojne že okrog milijardo dolarjev vrednosti v obliki živil, ladij, zdravil, oblek, strojev itd. Sedaj pa ji vzdržujemo njeno armado in jo moderniziramo, da bo z našo pomočjo mogla zadu-šiti gerilce, ali kot jih imenujejo sedaj, "bandite", ali pa so ozna-čevani za "komuniste".

Minuli teden se je dogodila v Atenah vzlic vsej tej anglo-ameriški pomoči vladna kriza. Ves kabinet je odstopil. Kralj Paul je nato z ameriško odo-bitvijo imenoval prejšnjega vnvanjega ministra Tsaldarisa, naj sestavi novo vlado, ki pa naj bo "koalicijska". Poskušal je več dni, pa mu ni šlo, razen ako bi v kabinet imenoval samo čla-ne svoje stranke. Tega mu ameri-ško zastopstvo v Atenah, ka-terito je sedaj tam vrhovna avto-riteta, ni dovolilo. Tsaldaris je moral radi tega od svoje ambici-je odstopiti, a je ostal vodilna osebnost v vladi.

Grčija po starem ne bo mogla iz kake

Kdo so ljudje, ki sedaj pred-stavljajo Grčijo in kakšne so njihne sposobnosti? Tsaldaris, Zervas, patriarh grške ortodok-sne cerkve in vsa njihna rojalis-tična klika — to so osebe, ki so se grškemu ljudstvu vsled anglo-ameriške pomoči priklopili nazaj na hrbet. Večina izmed njih je med vojno kolaborirala z okupatorji, posebno s Hitler-jem. Sedaj so spet na svojih sta-rih položajih.

Ako bi imeli ljudstvo za sabo, ne bi bilo treba tam ne angleške armade, ne ameriških bojnih la-dij in naših bojnih letal, ne naših vojaških večakov, in ne naš-e municije ter orožja. Ako bi Grčija imela vlado iz naroda, bi ne bilo te civilne vojne in mi bi grškemu narodu lahko poma-gali obnoviti njegovo ekonomijo in pa z nadaljevanjem reli-gij-nih pošiljatev.

Tako pa pospešujemo civilno vojno, namesto da bi opozicijo pridobili za sodelovanje v, prid Grčije in za dobro sosedstvo, ne pa si jo podjarmiljati za svojo vojno bazo v Sredozemlju. Jasno je, da vladujoča klika, ki je bila vsa leta us na životu naroda, ni zmožna voditi gospo-darstva, ker o njem sploh nič ne razume. Zastopi se le na izkori-ščenje in na podjarmljenje ljud-stva s terorističnimi sredstvi.

Isto mnenje o Kitajski

Enako mnenje imajo glede na-še intervencije na Kitajskem. Američani, ki to trdijo, niso ka-ki "komunisti", ruski plačanci ali "sopotniki" temveč večinoma visoki ekonomski večaki ali pa diplomatski uradniki zvezne vla-de in pa vojaški ljudje.

Eden izmed njih, ki ga je po-slal na Kitajsko Truman in pred tem v Grčijo, je dejal, da meče-mo naše milijone na Kitajskem proč, kajti dokler bo na krmilu Ciang Kaišek s svojo graftarsko družbo, ne bo konec civilne voj-ne in ne naših davčev, ako jih hočemo še trošiti v prid tako gnili, brezdušni vladi.

Dejal je ob enem, da bi padel ne samo Ciang Kaišekov režim na Kitajskem čim bi ga mi ne-hali podpirati, ampak tudi ita-lijanski in grški, ako ju bi mi ne vzdrževali. In nič bolje se ne bi godilo francoski vladi.

Anglija si sadruje pas. Nakopali smo si torej lepe stvari. Ciang Kaišek si misli:

"Pomagajte, dajte, ali pa nas bo zajel 'komunizem', katerega se toliko bojite".

In Zed. države dajejo ne samo njemu, grški rojalistični vladi, de Gasperijski klero-konserva-tivni vladi v Italiji temveč tudi Franciji, zato, da bi se jo obva-rovalo za eno najjačjih točk v zapadnem bloku.

In dali smo blizu štiri milijar-de Angliji, v pametu ojačati njeno vsled vojne zrahilano eko-nomijo, pa ni zaleglo. In tako je vlada minuli teden znižala življenjski standard, kar tepe najbolj tiste, ki so od delavske stranke največ pričakovali.

Ameriško posojilo je domale-ga poslo, posebno ker so bogata-ši iz tujih dežel (iz Indije, ubežni bivši vladarčki, ubežni indus-trialci itd.) dvignili svoje funte šterlinge v londonskih bankah ter jih zamenjali v ameriške do-larje. Te zamenjave so znašale \$800.000.000. Čemu je bilo tega treba? In seveda, sedaj manjka Angliji dolarjev, niso pa v stiski zanje njeni paraziti!

Ker je Velika Britanija vsled vojne in pod sedanjo vlado za-radi svoje polovičarske politike postala toliko odvisna od Zed. držav, da izgublja samostojnost, si vlada ne upa naprej s sociali-zacijo, ki jo je obetala. Torej je Anglija kapitalistična kakor je bila, a kapitalistični tisk v Zed. državah pa vali krivdo za njeno mizerijo na laboritsko "eksperi-

mentiranje" s socializmom. Na neuke ameriške čitatelje dela vtis, da bi živila Anglija sedaj že v blagostanju, ako se ne bi podala v "socializem". Kakšen pesek v oči! Ravno narobe je res! Ako bi začela vlada sociali-zem izvajati tako, da bi kaj po-menilo, bi od kraja res bolelo, a imela bi saj kaj upanja za bo-dočnost. Tako pa je nevarnost, da se bo masa obrnila nazaj k torijem za vodstvo države.

En uspeh naše vlade — zveza vseh ameriških dežel

Ako ima naša vlada tako sla-bo srečo v svojih diplomatskih zvezah ter v političnih in eko-nomskih umešavanjih v Evropi in v Aziji, je pa njen triumf obrambna-gospodarska-politična zveza vseh dežel na tem konti-nentu (v Južni, Centralni in Se-verni Ameriki). In ker so Zed. države na tej polobli dominant-na sila, pomeni, da je prišel ves kontinent pod vodstvo Washing-ona bolj kot še kdaj prej.

AMERIŠKA LEGUA V PROPAGANDI PROTI KOMUNIZMU

Iz urada Ameriške legije po-ročajo, da bo v prihodnjem le-tu potrošila milijon dolarjev v propagandi proti komunizmu v Zed. državah in menda tudi dru-gje. V načrtu ima razpečati v ta namen 120.000.000 izvodov raz-ne protikomunistične litera-ture.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Prole-tarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije.

CALIFORNIA.
Fontana: John Peñik.
Oakland: Anton Tomič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Lekšan.

COLORADO.
Crested Butte: Ant. Slobodnik.
Pueblo: Louis Malenšek.
Walsenburg in okolica: Edward Tomič.

ILLINOIS.
Chicago in okolica: Frank Bizjak.
Joseph Oljak, Peter Verhovnik
in Frank Zaitz.
La Salle in okolica: Anton Udovick
in Leo Zevnik.

INDIANA.
Indianapolis: Mary Stroj.
KANSAS.
Arma: Anton Shular.
Arcadia: John Shular.
West Mineral: John Marok.

MICHIGAN.
Detroit-Dearborn: John Zornik, Joe Korišć.
MINNESOTA.
Buhl: Max Martić.
Chisholm: Frank Klun.
Duluth: John Kobi.
Ely: John Teran in Jacob Kunstelj.

MISSOURI.
St. Louis: John Spiller.
MONTANA.
Butte: Anton Zugel.

NEW JERSEY.
East Helena: Joseph Mihelich.
Red Lodge: K. Erzmoinik.
NEW MEXICO.
Elizabeth: Amalia Oljak.

NEW YORK.
Gallup: Mary in Jennie Marinšek.
NEW YORK.
Gowanda: James Dekleva.

WEST VIRGINIA.
Elm Grove: Frank Kosen.
Star City: Lawrence Selak.
Thomas: Lenhart Werdinok.

WISCONSIN.
Milwaukee in West Allis: Louis Bar-borich.
Shoebogyan: Frank Stih.
Willard: Matt Malnar.

WYOMING.
Kemmerer in okolica: John H. Kr-zinski.
Rock Springs: Frank Remitz.

WASHINGTON.
Seattle: Lucas Debeljak.

WASHINGTON.
Potovana zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Maj-ski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Herminie, za Cambria in Somerset kraj pa Frank Cve-tan, Johnston.

WASHINGTON.
Seattle: Lucas Debeljak.

WASHINGTON.
Potovana zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Maj-ski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Herminie, za Cambria in Somerset kraj pa Frank Cve-tan, Johnston.

WASHINGTON.
Seattle: Lucas Debeljak.

WASHINGTON.
Potovana zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Maj-ski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Herminie, za Cambria in Somerset kraj pa Frank Cve-tan, Johnston.

WASHINGTON.
Seattle: Lucas Debeljak.

WASHINGTON.
Potovana zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Maj-ski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Herminie, za Cambria in Somerset kraj pa Frank Cve-tan, Johnston.

WASHINGTON.
Seattle: Lucas Debeljak.

WASHINGTON.
Potovana zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Maj-ski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Herminie, za Cambria in Somerset kraj pa Frank Cve-tan, Johnston.

WASHINGTON.
Seattle: Lucas Debeljak.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po čenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU ANGLEŠČINE IN SLOVENSČINE STA ANGLEŠKO-SLOVENSKI BESEDNJAK

Cena \$5.00

IN ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

Poročilo o obravnavi proti dr. Borisu Furlanu, Fr. Snoju in njunim pomočnikom

Urad SANSa je pripravil daljše poročilo o obravnavi proti Borisu Furlanu in drugim obtožencem, ki so bili udeleženi v špijonazi in ruvarili proti sedanji jugoslovanski vladi. Dasi je to poročilo poslal SANS, kot običajno, vsem listom in je dolgo, ga vseeno v celoti objavljamo, ker je važno in je dobro, da naši ljudje, ki dva — nekateri tudi več izmed obtoženih in obsojenih poznajo — izvedo, kako se je obravnavala vršila in kako se je v nji dr. Boris Furlan branil, oziroma zagovarjal. On je profesor prava in do aretacije je bil dekan pravne fakultete na ljubljanski univerzi.

Dne 28. julija se je pričela v Ljubljani pred senatom Vrhovnega sodišča Ljudske republike Slovenije javna razprava proti inženirju Crtomiru Nagodetu, Ljubu Sircu, inženirju Leonu Kavčniku, dr. Borisu Furlanu, profesorju Zoranu Hribarju, Angeli Vode, Metodu Kumelju, Pavlu Hočvarju, Svatopluku Zupanu, Bogdanu Staretu, Metodu Piru, Vidu Lajovicu, Franju Sircu in Elizabeti Hribar.

Slovensko javnost v Ameriki bo zlasti zanimala razprava proti profesorju dr. Borisu Furlanu, ki je precej časa med vojno prebival med nami v Ameriki, ter proti nekdanjemu ministru

DR. FURLAN JE POMILOŠČEN NA 20 LET JEČE

Belgrad — Reuterjeva čimariška agencija poroča, da je predsednik narodne skupščine v Belgradu sprejel smrtno kaznjo za dr. Borisa Furlana in Ljuba Sircu od smrtno kazni na 20 let ječe. Vrh tega izgubila oba vse civilne politične pravice za vse življenje. Predsednik pa je potrdil smrtno obsodbo za inženirja Nagodeta.

Franco Snoju, kojega podtalno delovanje proti novi Jugoslaviji je prišlo na dan tekom obravnave in je bil tudi on postavljen na zatožni klopi. Ostali obtoženci za nas niso toliko važni. Posebno pozornost pa je treba posvečati obravnavi proti Furlanu, na kateri je bilo jasno dokazano, da je bil prikrito vse nekaj drugega kot se je pa pred ljudstvom predstavljati ter da ni bil kriv samo izdajstva proti svojemu narodu v stari domovini, kjer je imel odlično mesto kot dekan pravne fakultete na ljubljanski univerzi, temveč tudi kriv izdajstva slovenskih izseljencev v Ameriki, ki so videli v njem idealnega, poštenega slovenskega narodnjaka in velikega rodoljuba. Žal, da to ni bilo tako. Dr. Furlan se ni nikoli ogreval za pošteno izvajanje programa našega SANSa, dasi je to delo točno zasledoval za svoje misteriozne namene. Vse uporabne informacije je prodajal tuji državi kot član Intelligence Service-a Velike Britanije v Ameriki, Londonu in Ljubljani. Sicer pa naj sodi o tem vsak čitatelj sam. Krogi, ki danes najbolj jokajo za njegovo usodo, si pa lahko tolažijo vest, da "gliha vkup štrih". To velja posebno raznim Gabrovškom, Ambrožičem in drugim, ki so delali za Snoja v Jugocen-

tru v New Yorku in bili tesno povezani tudi z gibanjem profesorja Furlana, dasi je tudi o njihovem lažiporočevanju pridno sporočal svojim "gospodarjem" v Londonu.

SANS prinaša v naslednjem tiste dele sodne razprave, ki bodo naše ameriške rojake najbolj zanimali.

V soboto 2. avgusta je bil zaslišan dr. Boris Furlan. Že pri prvih vprašanjih predsednika senata Vrhovnega sodišča se je pričel izmikati na vse načine, v glavnem pa se je postavil na stališče, "da se ničesar ne spominja" in da ima glede obtoženih dejanj "čisto prazno glavo". Potrdil je pravilnost svojih izpovedi v preiskavi, zanimal pa je, da bi bil kriv v smislu obtožnice.

Predsednik: — V nobeni točki?

Furlan: — Za vse, kar navaja obtožnica, sem zvedel šele iz obtožnice.

Predsednik: — Furlan, ali ste bili agent tuje špijonažne službe in povezali člana Nagodetove skupine s predstavnikom (konzulom) tuje države v Ljubljani?

Furlan: — Jaz nisem bil nikoli agent, za Nagodetovo skupino pa sem zvedel šele iz obtožnice, odnosno med preiskavo.

Predsednik: — Ali ste povezali Hribarja z nekim članom predstavništva tuje države?

Furlan: — Tega se absolutno ne spominjam, če pa Hribar to trdi, bo to prav.

Predsednik: — Ali ste prejeli od Hribarja takrat neko pismo?

Furlan: — To se mi je reklo, a se absolutno ne morem spomniti.

Predsednik: — Ali ste pri tistem pismu celo odrezali njegov podpis?

Furlan: — Nimam pojma, niti ne vem, za kaj gre.

Predsednik: — Obtoženec Hribar je izpovedal, da je vam izročil poročilo, kateremu ste vi spodaj odrezali podpis in vse skupaj odnesli na predstavništvo tuje države ter tam napovedali Hribarjev obisk. Kaj pravite k temu? Ali je to resnica, ta Hribarjeva trditev?

Furlan: — Je mogoče, ne rečem, da ni. Ampak jaz v svoji glavi nimam prav ničesar.

Obtoženec vztraja v svoji "nepoučenosti". Vse svoje delo bi rad prikazal kot stvari, ki so mu zaradi slučajnosti, med se-

SUPPOSE - DR. UN-SUPPOSE LABOR REALLY UNITES AGAINST US?

boj povezane, stvari, ki so mu zaradi svoje "nepoučenosti" že zdavnaj "ušle iz spomina".

Tožitelj: — Obtoženi Furlan, prosim vas, da kratek odgovorjate na vprašanja, ki vam jih bom stavil. Ste vi naznanili soobtoženega Hribarja članu predstavništva tuje države, ali ste povedali, da bo prišel?

Furlan: — To je mogoče, če Hribar trdi.

Tožitelj: — Ali se ne spominjate, da bi to bilo res?

Furlan: — Nič nimam v spominu, ampak če Hribar trdi, bo točno.

Tožitelj: — Se ne spominjate? Poglejte, obtoženi Furlan, sklep, da bo šel Hribar k članu predstavništva tuje države in kdo ga bo z njim povezal, je bil sprejet na seji, kjer so bili prisotni soobtoženi Nagode, Kavčnik, Hočvarjeva, Hribar in Sirc. Mi smo te soobtožence vprašali o tem. Vsi to vedo, Nagode pa je to dejstvo vpisal v svoj zapisnik, ki ga je vodil za sleherni dan in je to vpisano sporočilo danes na zaslišanju, ko mu je bilo prečitano, tudi potrdil. Se vi spominjate, da bi vam kdaj koli soobtoženi Hribar izročil kak list papirja? Hribar pravi, da vam je ob tej priliki, ko je prišel do vas s prošnjo, da ga povežete s članom predstavništva tuje države, izročil poročilo, ki ste ga vi preleteli in ste potem rekli: "to bomo napravili pa tako" ter ste s škarpami odrezali njegov podpis.

Furlan: — Morda, jaz ne vem nič.

Tožitelj: — Imate zelo slab spomin?

Furlan: — Ne vem.

Tožitelj: — Vi ste jurist, obtoženec. Kaj menite, kdaj lahko smatra sodišče kak zločin za dokazan?

Furlan: — Kadar je dovolj dokazov.

Tožitelj: — Ali je potrebno priznanje?

Furlan: — Ni potrebno.

Tožitelj: — O tem bomo lahko govorili še pozneje. Jaz vas vprašam samo po golih dejstvih.

Vprašanja ameriškega predstavništva Rdečega križa

Predsednik: — Ali ste prejeli od nekega tujega predstavnika Rdečega križa v Jugoslaviji listo vprašanj?

Furlan: — Da, to je točno.

Tožitelj: — V kakšne namene?

Furlan: — Rekel mi je, da hoče napisati knjigo.

Tožitelj: — Kakšno knjigo?

Furlan: — V angleščini o nastanku in razvoju naše današnje državne strukture.

Tožitelj: — Kakšna so bila ta vprašanja? Koliko jih je bilo?

Furlan: — Mislim, kakor imam v spominu, kakih deset.

Tožitelj: — Točna števila se ne spominjate? Drugi trdijo, da jih je bilo dvanaest.

Furlan: — Morda jih je bilo dvanaest.

Tožitelj: — Komu ste dali ta vprašanja?

Furlan: — Sircu.

Tožitelj: — Ali sta vidva pregledala ta vprašanja, ko je bil Sirc pri vas?

Furlan: — Da sva jih gledala, to je mogoče.

Tožitelj: — Od kod ste pa takrat vzeli ta vprašanja?

Furlan: — Ja... z mize.

Tožitelj: — Ne, iz knjige!

Furlan: — To je mogoče.

Tožitelj: — Ali ste še komu dali ta vprašanja?

Furlan: — Ne.

Tožitelj: — Komu ste naroči-

rali dati takšnega naprej?

Furlan: — Ne.

Poročilo Hočvarjeve se je zdelo Furlanu premilo

Furlan je bil mnenja, da bi bilo treba poročilo še dokončno izdelati. V ta namen sta z Ljubom Sircem pripisala poročilo Hočvarjeve svoje lastne pripombe.

Tožitelj: — Kaj mislite, kakšne so te pripombe? Ali so lažje kakor poročilo samo?

Furlan: — Se ne spominjam.

Tožitelj: — Kaj je hujski izraz: zverinski — ali krut?

Furlan: — Zverinski.

Tožitelj: — Hujski izraz je zverinstvo, vi ste Hitlerju prečitali zverinski in ste mu dali izraz: krut. Pravite, da ste znanstvenik, sklicujete se v svojih zaslavljanjih, da niste imeli opravka z dnevno politiko, nego da ste šli v znanost. Ali je to gradivo, ki je podlaga za znanstveno razpravo?

Furlan: — Saj tega nisem dal naprej.

Tožitelj: — Zakaj ne?

Furlan: — Ker ne ustreza.

Tožitelj: — Ne zato, ker ne ustreza, nego ker je predstavnik ameriškega Rdečega križa v Jugoslaviji prej odšel v Ameriko in ste bili vi prej aretirani.

Pomož tožitelj: — Po kom ste potem mislili to poslati v inozemstvo? Ali sta s Sircem govorila o tem?

Furlan: — Da, Sirc je rekel, da bo govoril s članom predstavništva tuje države.

Tožitelj: — Zakaj?

Furlan: — Če bi lahko on to poslal.

Belogardistična literatura v Furlanovem domu

Tožitelj: — Vi imate ogromno literature?

Furlan: — Ne vem, če se lahko trdi.

Tožitelj: — Imate ogromno literature, imate tudi zbirko belogardistične literature. Zakaj imate zbirko te belogardistične literature?

Furlan: — Leta 1945, takoj ko sem prišel v Ljubljano, sem šel v knjigarno pri Skofiji in tam vse to pobral.

Tožitelj: — V koliko izvodih so vam to dali?

Furlan: — Vse, kar sem navedel.

Tožitelj: — Zakaj imate "Ukrajina joka" v dveh izvodih (navaja imena še drugih knjig) ... "Crne bukve" v dveh izvodih, "Kri mučenikov" v dveh izvodih ... "Slovenski domobranec" v dvajsetih izvodih ...?

Furlan: — To meni ni znano, kako je prav za prav to.

Furlanovo udejstvovanje med vojno

Tožitelj: — Preidimo na čas, ki je precej za nami — na leto 1941. Kdaj in kako ste šli iz Jugoslavije?

Furlan: — Šel sem marca 1941 pred napadom na Jugoslavijo.

Tožitelj: — Zakaj ste šli pred napadom na Jugoslavijo?

Furlan: — Pričakoval sem kapitulacije Jugoslavije, zato sem odšel.

Tožitelj: — S čigavo pomočjo ste odšli iz Jugoslavije?

Furlan: — S pomočjo nekega mojega angleškega prijatelja, Lorensona.

Furlan je izpovedal, da so odšli v inozemstvo tudi njegova žena in dva otroka, ne more se pa spomniti, kdaj je dobil za to potovanje tisoč dolarjev.

Tožitelj: — Poglejmo, kako je bilo v inozemstvu. Kaj je to "Primorski komite"? Ali veste za to ime? Kdo je bil član "Primorskega komiteja"?

Furlan: — To so bili dr. (Ivan) Čok, ki je bil predsednik, profesor Rudolf in potem so tudi mene izvolili.

Tožitelj: — Ali poznate dr. Čoka? Kdo je to?

Furlan: — Bil je odvetnik v Trstu, potem se je preselil v Beograd.

Tožitelj: — Kje je danes?

Furlan: — V Trstu, kolikor vem.

Tožitelj: — Zakaj pa ni v Jugoslaviji?

Furlan: — Tega ne vem.

Tožitelj: — Ali veste, da je Čok agent tuje obveščevalne službe?

Furlan: — Tega ne vem.

Tožitelj: — Kdo je profesor Rudolf?

Furlan: — Bil je profesor na trgovski akademiji.

Tožitelj: — Kakšna je bila njegova funkcija med vojno?

Furlan: — Jaz zelo malo vem o tem, ker me ni bilo tam.

Oni so delali v Jeruzalemu in Kairu.

Tožitelj: — Kaj je delal v Kairu?

Furlan: — Izdajal je časopis. (V Kairu je izhajala 'Bazovica'. — Op. SANSa.)

Tožitelj: — On je bil v Kairu v tuji službi, bil je agent obveščevalne službe, vi to dobro veste.

Furlan: — Jaz tega ne vem.

Tožitelj: — Dobro, vi ste bili v Ameriki, prof. Rudolf pa je bil v Afriki. Ali ste mu kdaj pisali pismo, ali ste kdaj pošiljali radiogram, telegram?

Furlan: — Jaz sem mu poslal enkrat telegram.

Tožitelj: — In če vam pokažemo pet telegramov?

Furlan: — Arhiva, ki je bil, od takrat nisem pregledal.

Glede pisma in telegramov, ki jih je pošiljal v Kairo agentu tuje (angleške) obveščevalne službe profesorju Rudolfu, pravi Furlan, da je v njih samo prosil naj mu pošljejo gradivo, ki ga bo porabil v propagandne svrhe.

Tožitelj: — Jaz vam bom dobesedno navedel: "Ali bi hoteli z menoj vzpostaviti stalno obveščevalno službo?" Ali ste pisali to Rudolfu?

Obtoženi priznava, da je pisava njegova, zanika pa, da bi to pisal.

Tožitelj: — Ali poznate Mikšičevo? Kdo je to?

Furlan: — To je žena nekega Poljaka.

Tožitelj: — Ali veste v kakšni službi je?

Furlan: — Sklepal sem, kakor da bi bila v tuji službi.

Tožitelj: — Ne sklepal! Ona je bila že davno razkrinkana, vi ste to vedeli in ste se za afero zelo zanimali.

Furlan: — Jaz ničesar ne vem o tem.

Tožitelj: — Komu pa še prej? niki Mikšičevo?

Obtoženi Furlan molči, na ponovno vprašanje pa odgovori, da jo je podtaknil dr. Marušiću (ministru Titove vlade).

Tožitelj: — Komu še prej?

Furlan: — Ne vem.

Tožitelj: — Dr. Kreku?

Furlan: — Saj je bila pri dr. Kreku uradnica. (Očividno je, da so bili tajni angleški agenti nastavljeni kot uslužbenci v raznih uradih jugoslovanske vlade. Op. SANSa.)

Tožitelj: — Ali poznate Miss Ruth?

Furlan: — Ne vem, katera? (Furlan skuša zatajiti to Miss Ruth, češ da se tega ne spominja.)

Tožitelj: — Vam bom prvi del jaz povedal: V Beogradu je, ali veste sedaj?

Furlan: — Nič ne vem za to.

Tožitelj: — Se ne veste? Miss Ruth, uradnica tujega konzulata v Beogradu.

Furlan: — Ne.

Tožitelj: — Ni dolgo tega, bilo je meseca maja 1946, ko je bila v Ljubljani pri vas. Ali se spominjate?

Furlan sprva molči, nato pa pravi: Da. (Takrat je bila pri dr. Furlanu v Ljubljani še neka druga tuja državljanka.)

Tožitelj: — Poglejte, obtoženi Furlan, kako smo potrpežljivi! Kaj pa, če bi vam povedal, kaj ste tema dvema Angležinjam govorili?

Furlan: — Ne vem, za katere gre... Včasih je prišel k meni konzul in je tudi koga s seboj pripeljal.

Srednjeevropska kombinacija

Tožitelj: — Vam bom jaz povedal. Vi ste tej Miss Ruth, ki se je izredno dobro spominjate, za katero točno veste, kje sta se sestala, za katero dobro veste, kje sta se sprehajala — govorili, da je v Sloveniji močno gibanje za ustvarjanje katoliške uni-

je z Avstrijo.

Furlan: — O tem ni govora.

Tožitelj: — Vi ste to utemeljili na ta način, da ste povedali, da se ima velik del Slovencev za Avstrijo.

Furlan: — O tem ni govora. Če kdo pride k meni...

Tožitelj: — Saj je to vaš koncept: srednjeevropska kombinacija. Poglejte sem, Ali je to vaša pisava? Če imate kaj spomina, boste lahko povedali, da je te pisava Borisa Furlana. Samo to še pogledajte. Ali je to vaša pisava?

Obtoženi Furlan gleda nekaj časa pokazani dokument, nato pa pravi: Tako je!

Tožitelj: — Ali ste napisali vi to?

Furlan: — Da!

Tožitelj: — Srednjeevropska

kombinacija (združitev Slovenije s Primorjem, Avstrije in drugih delov katoliške Nemčije v katoliško državo — Op. SANSa.)

ni samo vaša ideja, ampak je ideja vse vaše skupine, ideja Nagodetove skupine. Kombinacija o Evropi med štirimi morji. Kako bi mogel kdo samo misliti, da bi si Miss Ruth kaj takega izmislila. Ali se spominjate knjige, ki jo je o Jugoslaviji napisal neki Jones, ki je bil precej časa v Jugoslaviji? On dobro pozna naše razmere. Ali se spominjate?

Furlan: — Jaz knjige nisem videl, ker jo je takrat šele pisal.

Tožitelj: — Pokažite Furlanu dotično knjigo: Tole je tista knjižica. In major Jones je javno napisal, kdo je preprečil, da v tej knjigi nista dva odstavka, v katerih je opisal življenje in delo poveljnika Tita, Major Jones trdi, da je to napravil Furlan.

Furlan: — To je izključeno. On kaj takega ne more trditi.

Tožitelj: — Vi ste špijon.

Furlan: — Nikoli.

Furlanovi vohunski posli

Tožitelj: — Bomo videli. Vi ste špijon, vi ste pisali svoji ženi in ji napovedali neko tajno pismo, tajno poročilo o Jančikoviču. (Jančikovič je bil član podobne skupine v Zagrebu in je že bil sojen in prejel kazni. Op. SANSa.)

Furlan: — Jaz se ne spominjam.

Tožitelj: — Vam bomo vaše pismo prečitali. Pridite bliže, bomo pogledali.

Furlan: — Jaz sem ženi mnogo pisal iz Londona in se ne morem spomniti na leto 1943-44.

Tožitelj: — (Čita): "Poslal ti bom prihodnjič kratko in zaupno pismo o Jančikoviču..." Ali je to vaša pisava?

Furlan: — Da, pa saj mora biti v mojem arhivu še tisti listek...

Tožitelj: — Saj ga lahko prečitamo. Tajno angleško poročilo o Jančikoviču. Poročilo je iz tavnih angleških virov. Kako to, obtoženi Furlan, da se na vas zgrinja toliko takih stvari?

Furlan: — Jaz ne vem.

Tožitelj: — Ali poznate nekoga z imenom Hull? Ali ste mu morda kdaj pisali?

Furlan: — Da, morda.

Furlan: — Prečital bom Hullovo pismo. Tu piše: "Dragi moj Furlan, najlepša hvala za pismo od 29. aprila, poslano Kreku v London. Izredno lepo je, da ste mi ga poslali..." Kje ste dobili to pismo? Ali ste prestregli pismo vaših ljudi v inozemstvu? Kako ste prišli do tega (Kreku naslovljenega) pisma?

Furlan: — Morda v jugoslovanskem informacijskem biroju (v New Yorku).

Tožitelj: — Toda to so zaupna pisma. Kje ste to dobili?

Furlan: — Kvečjemu na centru (Jugocentru), to je Jugoslovanskem informacijskem centru v New Yorku, ki ga je vodil Franc Snoj in kjer so bili upošleni med drugimi tudi Franc Gabrovšek, p. Bernard Ambrožič in drugi. Op. SANSa.)

Tožitelj: — Od koga na centru?

Furlan: — Nekaj mi jih je dal Snoj, nekaj mi jih je dal(a) tajnik(ica), nekaj jih je bilo tam...

(V sodni razpravi proti Francu Snoju, ki pride v objavo kasneje, ugotavlja Snoj, da ne more razumeti, kako je prišel Furlan do njegovih pisem ter da je pisma mogla oddajati Furlanu tajnica, katero mu je preskrbel Furlan.)

Bela garda ni sodelovala z Nemci — je poročal Furlan Adamiču

Legislation — or Rather Lack Of Good Legislation

The record of the 80th Congress is one of the blackest in the annals of American legislative history. It succeeded in turning the clock back many years.

Labor's legislative program last year called for:

1. Maintenance of price control and rationing of all scarce commodities so that the consumer would not be gouged and each would get his fair share;
2. adjustment of minimum wages to meet the increase in living costs;
3. a long term government housing program on a giant scale to meet America's housing needs;
4. government leadership in planning a national production and employment program designed to fully utilize all our material and manpower resources for prosperity;
5. the adoption of a new tax law taking the load off the backs of the lowest income groups and adjustment for other groups based on the fair principle of ability to pay;
6. the broadening and strengthening of social security legislation to provide greater security to greater numbers;
7. the adoption of a long overdue national health program and insurance to provide low-cost medical care and health security for the people;
8. the passage of legislation that would really aid our returned war veterans, economically and socially, to facilitate their return to everyday life;
9. the adoption of world policies and programs to be channeled through the United Nations that would insure peace and represent a world-wide challenge to end poverty and promote universal prosperity and trade among nations.

This program was not a narrow, selfish one seeking gain for a special few. On the contrary, it would have benefited all union members, all unorganized workers, all middle-class Americans, all of small business and industry with the exception only of a handful of families controlling the giant monopoly corporations who fatten on low wages and thrive on the absorption of smaller business. This was a program worth working and fighting for.

Did we get it? Here's what we got! We got the Taft-Hartley Act, the anti-Portal Pay Law, which weakened the Wage-Hour Law. We got an end to OPA and rent DECONTROL. We got an attack upon the civil liberties of the people which must have made Thomas Jefferson turn over in his grave.

Here's what we didn't get. No tax relief to the needy. No FEPC or any other legislation protecting minorities. No health program, no broadening of social security. The veterans got a lot of words and praise but little cash. They got high living costs, in-laws to live with, and lots of jobs at \$35 a week. —(From "The Union.")

American Taxpayer Fools the Bill

The U. S. State Department took a billion-dollar debt off the Italian government and put it on the backs of American taxpayers.

At the same time, the department saw to it that the Italian government will pay debts owed to American business interests and investors.

That is not the way newspapers reported the deal. What they said was this:

To help the Italian government "combat Communism," Uncle Sam has wiped off his books \$523,000,000 owed him for food and other supplies given to Italy by the U. S. Army since the war.

Also "forgiven" is \$305,000,000 owed by Italy for "occupation costs" and \$175,000,000 of "miscellaneous debts," a total of one billion. In addition, Italy gets 28 ocean ships.

However, the Italian government agrees to "settle" the "prewar claims" of American business men, and to pay the "prewar bonds" held by American investors. These bonds were sold to keep Mussolini afloat.

In other words, American business and financial interests "get theirs," and the rest of us get the billion-dollar debt. —Labor.

Your Dollar Now Buys Only Half What it Bought in 1939

"Cost of living hits new high," "1939 dollar now worth 50 cents," "newspaper headlines said this week. Uncle Sam's Bureau of Labor Statistics reported that its living cost index rose from an average of "100" in the years 1935-1939, to 157 in June, this year.

The conservative Associated Press made a "survey" of food, clothing and housing prices in 13 cities throughout the country, and reported that it takes \$2 now to buy what \$1 bought in 1939.

In other words, the government bureau says the living cost rise is 57 per cent, while the A.P. city survey puts it at 100 per cent.

The latter figure may be too high for the country as a whole, but it confirms organized labor's claims that the bureau's "index" does not show the full increase in the cost of living.

Unions have been asking for wage increases to offset higher prices. Employers have met these requests with assertions that the living costs rise has been exaggerated. Now the A.P. report, and even the "official" bureau index, show that the unions have been telling the simple truth.

Attorney General Tom C. Clark announced that the Department of Justice will investigate prices, to determine whether anti-trust law violations are responsible for some of the rises. Unfortunately, Mr. Clark is fond of starting investigations, but they seldom accomplish much.

President Truman said the probe is a good thing, but that he doubts

it will bring many prices down. "The country must get the facts about the rising cost of living," declared Senator Joseph C. O'Mahoney (Dem., Wyo.), who probably knows as much about the workings of our economic system as any other man in Congress.

He pointed out that the Senate House Joint Committee on the President's Economic Report will hold hearings in 12 cities during September. The committee, he predicted, will find there are many reasons for the price rises.

For example, though farmers are producing record amounts of food, Americans are eating more. That is because 60,000,000 are employed, and most people have more money to buy food. This increased consumption boosts prices.

Moreover, large amounts of food are being sent to Europe. However, this reason for price increases should not be exaggerated, O'Mahoney said, because "less than 9 per cent of our production is being exported."

Turning to "profits" as a cause of the living cost rise, O'Mahoney said:

"The National City Bank of New York reports that the profits of the 25 leading food product corporations rose from 15.2 per cent in the first half of 1946 to 20.8 per cent in the first half of 1947.

Let liars fear, let cowards shrink. Let traitors turn away. Whatever we have dared to think. That dare we also say.

—James Russell Lowell.

THE MARCH OF LABOR

LOUIS ADAMIC AND HIS WORK

By LOUISE JURSEY

(Continued.)

Lives outside of city from the mad'ning crowd of New York

The Adamic's bought themselves a 30 acre farm some 10 years ago, not far from the little town of Milford, New Jersey. It is about two hours ride by train from Manhattan. And the last that I knew of, Mr. Adamic had no telephone. This does seem rather unusual for such a busy man as he, but the answer here probably is that a telephone in his home would undoubtedly annoy him to such an extent that his flow of writing and thinking would be disrupted. (This however, I conclude merely from a psychological point of view, for speaking truthfully I am not really quite sure of this fact, though I am sure that a phone call would disrupt me in such a manner.)

What does the author like to eat especially? As a matter of fact I'm not quite sure, but if I know my Yugoslavian friend at all—I'll wager that perhaps it's just good old-fashioned "apple strudel." Did I hear someone ask the question—"Is that good?" Yes madam, it's not merely good, it's delicious—and this is no exaggeration. But, it is an outstanding fact that Mr. Adamic neither smokes nor drinks.

Short Biography of Louis Adamic

Louis Adamic was born of peasant parents in 1899 in the province of Carniola or Slovenia, which is now part of Yugoslavia, but which at that time was a province of Austria. He came to the United States when he was fourteen. He has lived in or visited nearly every state in the Union. He has been a factory hand, a miner, a steel worker, a sailor, a pilot's clerk, and an American soldier in World War I.

In 1928 he began writing for H. L. Mencken's "American Mercury." His first book, "Dynamite," appeared in 1931 and was followed by "Laughing in the Jungle," which won him a Guggenheim Fellowship to spend a year in Yugoslavia. Out of this experience came "The Native's Return," a Book-of-the-Month Club selection in 1934. This was followed by "Grandsons," "Cradle of Life," "A House in Antiqua," and "My America." In "From Many Lands," published in 1940, he told the stories of numerous immigrants and their families. This book won the Anisfield Award and led to his becoming a consultant on immigration matters on President's Roosevelt's Defense Commission during the years of 1940 and 1941.

Louis Adamic has long been deeply interested in the various and complex elements in American life which stem from the great diversity of its population, and has developed what he called the "Plymouth-Rock and Ellis-Island project"—an intensive, wide ranging exploration and investigation of the subject. For this work he received a 3-year Carnegie grant-in-aid, enabling him to send out hundreds of thousands of questionnaires, to travel some quarter of a million miles and interview people in all parts of the United States.

Of the tentative series of books resulting from "the project," TWO-WAY PASSAGE (1941) discussed

some of America's inner tensions and resources and their bearing on the postwar era. WHAT'S YOUR NAME? (1942) dealt with the social and psychological problems faced by millions whose "foreign" names are difficult on the American tongue.

Mr. Adamic interrupted the project series in 1944 to write MY NATIVE LAND, which concerned Yugoslavia's resistance to the Axis during World War II and simultaneous development toward a federated, democratic country. This book influenced "Anglo-American" war plans in reference to the Balkans.

In a NATION OF NATIONS (published in November, 1945) he returned to the project. Consisting of chapters in the American Story, the book outlined a new kind of history in the United States, long overdue, stressing the share in shaping American life of people from Italy, Spain, and Mexico, Sweden, The Netherlands, France, Russia, Germany, Norway, Greece, Yugoslavia, Poland and Ireland. It established a new viewpoint from which to integrate and understand American History.

DINNER AT THE WHITE HOUSE, published in August 28, 1946 is his latest book and which it is said brought on a libel suit by Winston Churchill for the author and his publisher.

The Churchill Suit Over "Dinner" In the January-March issue of Trends & Tides (T & T) a paper of general information and opinion of which Mr. Adamic is both Editor and Publisher he writes as follows on the Churchill Suit Over "Dinner."

"In mid-January the press reported the settlement in London of Winston Churchill's suit over the footnote on page 151 and 152 of Dinner at the White House. Many of the 'stories' were inaccurate. I had hoped that by now I might be able to publish a full account of the rumpus, but unfortunately I can't as yet. I am not the only one involved on my side in the matter. Also, on January 26, Walter Winchell reported that Drew Pearson was suing Time magazine over its report of the outcome of the Churchill Suit over Dinner. I hope that some day soon I shall be in a position to tell the whole story of the suit in Trends & Tides (T & T) or in some other publication.

Several reports, including Time's stressed the allegation that I had "slipped in the footnote" (or words to that effect) after my publishers, Harper & Harper had passed on the final proofs.

On January 21, the New York Herald Tribune published a statement by Harpers correcting these reports and pointing out that "the publication of the footnote by Harpers was an inadvertence on the part of the publisher as the counsel for the firm stated."

Untrue, too, were the reports that Dinner at the White House was suppressed. At times in the past three months it was difficult to keep the book in stock owing to the considerable demand for it and the jam in the plant manufacturing it."—L. A.

(To be continued)

High Prices

Trade unionists may wonder, sometimes, why it is that so much fuss is made over high prices so long as employment is at a high level. They may note, for instance, that when prices are low, as they were in 1933, unemployment is exceedingly high and when prices are high it is often true that employment is high also.

Is it not better, the trade unionists might ask, to have high prices and employment, rather than low prices and many men out of work?

That question puts the cart before the horse. Men are not unemployed because prices are low, but prices drop because the people do not have money enough to buy what is being produced. The best insurance against depression is adequate purchasing power.

In our history every period of high prices has been followed by a period of bust. The greater the boom, the more severe will be the depression and the unemployment that is sure to follow.

Would Rob Kids of Movies

Some business men seem determined to demonstrate that they put profits above anything else. Here is a shocking example. It happened in Washington.

The Moving Picture Owners' Association demanded that the District of Columbia Recreation Board stop showing free movies to children, on the ground that this is "unfair competition" with "private business."

The board explained that it was showing wholesome pictures to poor "kids," to get them off the streets and help decrease "juvenile delinquency."

"The few dimes the theaters lose because of our program don't amount to a hill of beans compared to the results we get in our drive against delinquency," a board official declared.

The theater owners still insisted the free movie must be stopped. Whether it will be or not is not yet known.—Labor.

Sacrilege!

Socialists had better not read this story unless they can stand a shock.

George Bernard Shaw—famous Britisher who is a good deal of a socialist himself—now says that "Das Kapital," the "Bible" of Karl Marx's disciples, "needs to be rewritten."

"Much of it is obsolete and unreadable," and parts are "quite unbearable," Shaw declared, concluding that discussion of the book is "a waste of time," unless it is drastically revised.—Labor.

The Owl and the Pussy-Cat

By EDWARD LEAR

The Owl and the Pussy-Cat went to sea

In a beautiful pea-green boat. They took some honey and plenty of money

Wrapped up in a five-pound note. The Owl looked up to the stars above,

And sang to a small guitar, "Oh lovely Pussy! O Pussy, my love!

What a beautiful Pussy you are, —You are?

What a beautiful Pussy you are!" Pussy said to the Owl, "You elegant fowl,

How charmingly sweet you sing! Oh, let us be married,—too long we have tarried,—

But what shall we do for a ring?" They sailed away for a year and a day,

To the land where the bong-tree grows; And there, in a wood, a Piggy-wig stood,—

With a ring at the end of his nose, His Nose; With a ring at the end of his nose.

"Dear Pig, are you willing to sell for one shilling

Your ring?" Said the Piggy, "I will."

So they took it away, and were married next day

By the Turkey who lives on the hill. They dined upon mince and slices of quince,

Which they ate with a runcible spoon; And hand in hand, on the edge of the sand,

They danced by the light of the moon,—

The moon; They danced by the light of the moon.

"Almost 4,800 victims were killed by mob violence in the United States since 1882." —Indianapolis Union.

WHY DON'T THEY GROW UP?

Phil Murray's recent CIO offer of economic and political co-operation with the AFL has been answered by William Green in a most childish manner.

Murray, astute and awake to the threats which confront the laboring masses today, knows the answer to many problems on the labor and economic front.

William Green, as head of the AFL, presumably knows the answers as well, yet his demand that CIO be absorbed by the AFL before any unified action can take place is the kind of glibberish one would expect from the child who first demands a bite of apple before he will show off his cut toe.

Meanwhile, the economic and labor futures of some 15,000,000 men and women are at stake as these two engage in forecains.

All workers pray that it is not another case of Rome burning while Nero fiddles.—The Progressive Miner.

The Pleasant Boomerang

The panic in Hollywood at the announcement of the new British import tax of 75 per cent on American films must have surprised a great many Americans who weren't aware of the fact, though some say it is just a Hollywood theory, that the American film industry has been making only enough in this country to cover expenses, in spite of record attendance (now on the decline), and has been getting its profits mainly from British rentals. It will be a blow, particularly to anti-British isolationists, to discover that even that great private enterprise, American Daydream, Inc., has been dependent for support on Great Britain, of all countries.

One can't help feeling that hurt pride as well as the prospect of a flat pocket-book played a part in the reaction of the American film industry. Eric Johnston's statements have been marked by a sense of injury, and the action of the "big eight" canceling further shipments of movies to Britain indefinitely—which will have no effect for six months—was clearly a case of overresponse. It must have been a shock to them to discover that the British public had not even rioted, let alone thrown out the Socialist government, at the prospect of being deprived of American films. On the contrary, when the London Evening News took a poll of the man in the street, only two out of twenty interviewed said they preferred American to British pictures, and of the others "nearly all were agreed that the loss of the majority of American second-feature rubbish would be a good thing."

Theater operators and film producers in Great Britain are opposed to a tariff of such proportions, for economic reasons. At the present rate of production, it is not possible to provide enough British films to take the place of those now imported from America, and the result would be the closing down of theaters and, as they point out, a loss in entertainment taxes. The effect of such a tariff would, moreover, almost certainly be prejudicial to the distribution of British films in America. The government, no doubt, will back down a bit, and the American film companies will calm down. A compromise will be reached. And the whole episode may turn out to have a salutary effect on the complacency with which Hollywood turns out "second-feature rubbish."—The Nation.

PROFITS HIT RECORD, YET PRICE GAUGERS GO ON RAMPAGE

Despite profits so great as to be embarrassing, business has embarked upon a new price-boosting spree—and, as a result, consumers are again being "taken for a ride."

During the past week, prices soared all over the lot. Meats, for example, hit a new all-time high, and in the nation's capital some markets were demanding \$1.20 to \$1.25 a pound for choice cuts.

Other foods likewise mounted, forcing the housewife to lay out more for the family larder.

Elsewhere, the consumer was being hit similar blows. Steel corporations slapped \$5 to \$10 a ton increases on their list price—a boost that's likely to be reflected in higher prices for most manufacturing products using steel.

General Motors yanked up auto prices again—this time by \$17 to \$168 a car.

Coal operators added 50 cents to \$1.65 a ton to the wholesale cost of the "black fuel," and by the time middlemen got through tacking on their "margins," the retail price was up \$1.50 to \$1.75 a ton.

New "markups" started in cotton textiles, clothing, shoes, and many other products. And to top it all, rents are rising all over the country.

"Everything is sailing along—high, wide and handsome," declared the magazine "United States News," put out by Donald Lawrence, ultra-conservative newspaper columnist and publisher.

Is there any justification for the latest price marathon?

Significantly, even publications of the industrial world concede the answer is "NO"—that profits are at a staggering high level, sufficient for most corporations to absorb higher wages and other costs without hiking prices.

For example, the "Wall Street Journal" pointed out that "profits of U. S. industries for the second quarter... showed a whopping 84 per cent increase over the year-ago level."

First half of 1947 profits are the highest ever," exulted the Journal.

The magazine, "Business Week," leading periodical of its kind, echoed the same view with an article which asserted that profits for the first and second quarters

of 1947 "add up to a breath-taking half year."

"From an earnings standpoint, this six-month period is by all odds the biggest ever," the magazine let it be known.

It cited Department of Commerce estimates which show that admitted corporation profits in the first half of this year reached "about \$8,700 millions after taxes," a figure which "alone tops the earnings of any full year before 1941."

Thus, total profits after taxes for all of 1947 should, the magazine said, hit close to \$18 billions, which is 50 per cent above the banner war years and more than 100 per cent above the boom year of 1929.

880 DAILY

Death continues to ride the highways. During June an average of 880 persons lost their lives daily in traffic accidents, it is revealed by the National Safety Council.

In the first half of the year fatalities due to automobile mishaps totaled 14,480. Although high, that figure is 9 per cent below the casualty rate in the same period a year ago.

Sauce for Gander

WASHINGTON—One piece of "what's-good-for-the-geese" legislation introduced in the dying hours of Congress is certain to get a distinctly cool reception when the next session convenes in January.

The cool reception will probably come chiefly from those Republicans that most approved of the section of the Taft-Hartley law requiring unions to file registration statements dealing their incomes and expenditures.

Rep. Mike Mansfield (D. Mont.) introduced legislation which would require: 1—Every member to file a "full and complete statement" each year of his income during the preceding year; 2—The Clerk of the House to publish the complete voting records of each member within three weeks after the closing of each session.

"The \$5 billion the Federal Government pays in interest on the National Debt is twice as much as America spends on tax-supported public schools." —Peoples Lobby.